

keleti

HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 47. SZÁM

ÁRA: 1.50 FORINT

1973. NOVEMBER 24.

Losonczi Pál afrikai útja

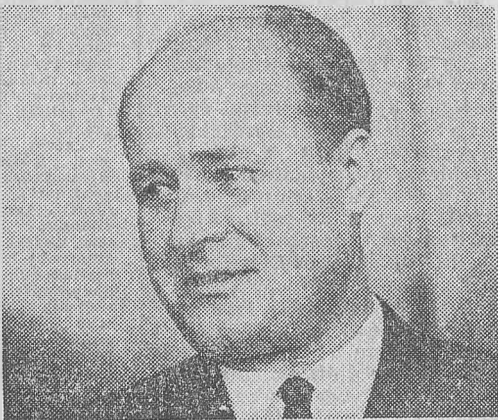
A magyar államfő nigériai látogatásáról szóló közös közlemény aláírásával befejeződött Losonczi Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének hivatalos baráti látogatása a Nigériai Szövetségi Köztársaságban. A közös közleményt Losonczi Pál és Yakubu Gowon nigériai elnök írta alá.

Megtartották befejező megbeszéléseiket a Losonczi Pál kíséretében levő és a vendég-látó ország szakértői. A tárgyalások eredményeként a két ország között kereskedelmi megállapodást és kulturális egyezményt kötöttek.

Losonci Pál és kísérete Lagosból tovább utazott afrikai látogató körútjának következő állomására, a Ghanei Köztársaságba.

Az Elnöki Tanács elnökének elutazása alkalmával a lagosi repülőtérre magyar és nigériai nemzeti zászlókkal és a két államfő arc-képével díszítették fel. Az államfőnek járó katonai tiszteletadással egybekötött ünnepségen Gowon elnök szívélyes szavakkal, kezfogással és öleléssel vett búcsút az Elnöki Tanács elnökétől, aki ismételtan megköszönte a rendkívül baráti vendéglátást.

Losonczi Pál és kísérete megérkezett a Ghanei Köztársaság fővárosába, Accrába. A

repülőtérén I. K. Acheampong elnök köszöntötte a magyar vendégeket. Az ünnepélyes fogadáson megjelentek a ghanei politikai és közélet kiemelkedő személyiségei, dr. Pataki János, hazánk accrai nagykövete, a magyar kolónia tagjai, valamint a diplomáciai képviselők több vezetője.

Dobrinyn az enyhülésről és a szovjet-amerikai viszonyról

Anatolij Dobrinyn, washingtoni szovjet nagykövet beszédet mondott az Amerikai Országos Külkereskedelmi Társaság ezereket száraz küldötte előtt. Bevezetőben méltatta az aláírt egyiptomi-izraeli tűzszüneti megállapodást, amely, mint mondotta: — Nem kis mértékben a szovjet-amerikai egyetértésnek és együttműködésnek köszönhető.

Az enyhülési politika viszszaforodhatatlan, de a politikai döntésem nem haladhat előre igazi gazdasági enyhülés nélkül — hangoztatta a szovjet nagykövet, majd a továbbiakban megállapította, hogy a szovjet-amerikai gazdasági kapcsolatok javításának egyik fontos előfeltétele a két ország közötti kereskedelemben a legnagyobb kedvezmény elvének alkalmazása, vagyis a szovjet árucikkkel szembeni amerikai vámmegkülönböztetések megszüntetése. Dobrinyn kategorikusan visszautasította bizonyos amerikai politikai csoportok „gazdasági zsarolási” kísérleteit, s kifejtette: — A szovjet kormány minden olyan próbálkozást elutasít, amely a legnagyobb kedvezmény alkalmazását társadalmi rendszerünkre káros, más vonatkozásokkal kapcsolja össze. A gazdasági zsarolást — folytatva — ki kell zárni a leszerelés témaköréből is...

A szovjet nagykövet végeztül emlékeztetett rá, hogy 1933-ban, amikor sor került az USA és a Szovjetunió közötti diplomáciai kapcsolatok felvételére, Franklin Delano Roosevelt elnök különös hangsúlyt helyezett annak kikötésére, hogy a Szovjetunió nem avatkozhat be az USA belügyeibe. — Különös történelmi ironia, hogy ma bizonyos amerikaiak próbálnak változást előírni a szovjet belpolitikában — mondotta Dobrinyn nagykövet.

A chilei katonai junta újabb intézkedései a Népi Egység reformjainak felszámolására

A chilei junta és az Egyesült Államok megállapodott, hogy tárgyalásokat kezd az Anaconda és a Kennecott észak-amerikai réztársaságoknak nyújtandó kártérítésről — jelentette be a junta szóvivője. Ismeretes, hogy a külföldi rézmonopóliumok chilei érdekeltségű az Allende-kormány államosította, s megtagadta mintegy 750 millió dollár kártérítésre támasztott igényüket, mivel az amerikai vállalatok a chilei rézbányákból húzott óriási profitjuk ellenére teljesen elhanyagolták a bányák karbantartását és felújítását.

A katonai junta a Népi Egység kormány agrárreformjának teljes felszámolására és a

parasztság megosztására törekve törvényben elrendelte, hogy a Népi Egység által kisajátított földbirtokokat azok között a birtokosok között osszák szét, akik annak idején nagyobb földtulajdonukat védeve ellenállást fejtettek ki az Allende-kormány kisajátítási intézkedéseivel szemben.

Argentínából érkezett a hír: hivatalos bejelentés szerint novemberben kétszázhetven menekült érkezett Chiléből Buenos Airesba. Csaknem valamennyien latin-amerikaiak, akik politikai menekültekként kaptak a népi kormánytól s most menekülniük kellett az országból a junta terrorja elől.

A terrorral párhuzamosan a junta megvonja a dolgozók szociális kedvezményeit

Santiagoóban 15 katonai bíróság kezdte meg 1200 fogva tartott személy ügyének tárgyalását. A foglyok elleni vád: „Ellenállást tanúsítottak a junta fegyveres erőivel szemben, visszaéltek a korábbi kormányban betöltött pozícióikkal, engedély nélkül fegyvert viseltek, és illegális politikai tevékenységet folytattak gyárakban és kormányhivatalokban.”

A brutális terrorral párhuzamosan, amelynek áldozatai elsősorban a dolgozók képviselői, most meggyorsítják a szociális juttatások megvonását is. A bejelentett nagyarányú áremelés következtében a kenyér ára megkétszereződött, a cukoré

megötszöröződött, a legelterjedtebb ital, a tea ára háromszorosára emelkedett, és megtízszereződött a csecsemőtápszert árak. A chilei gyermekek már nem kapnak ingyentejet.

A puccsisták befagyaszották a béreket, s ezzel hatályaon kívül helyezték a Népi Egység kormányának azt a rendelkezését, hogy a béreket mindenkor az emelkedő áraknak megfelelően kell kialakítani. Allende-kormány 300 ezer munkahely létrehozásával az ország történetében az eddigi legalacsonyabb szintre, 3,7 százalékra csökkentette a munkanélküliséget. A fasiszta puccs óta a junta 100 000 munkást bocsátott el.

Egyiptom és Izrael képviselői a Kairó—Szuez útvonalon, a 101-es kilométerkövénél aláírták azt a kétoldalú megállapodást, amely a tűzszünet végrehajtását hivatott szolgálni. A megállapodás aláírására ENSZ-felügyelet alatt került sor.

Ezt követően tárgyalások kezdődtek a tűzszünet megszüntetését célzó gyakorlati intézkedésekről, nevezetesen az október 22-i tűzszüneti vonalak meghatározásáról és az akkori állásokba való visszatérésről. A Biztonsági Tanács 338. és 339. számú határozatának végrehajtása szabaddá teszi a Szuezbe és attól keletre vezető útvonalat. Mint ismeretes, a jelenlegi helyzet azért alakult ki, mert Izrael a Biztonsági Tanács tűzszüneti határozatát megsértve, október 22-e után jelentős területeket vont ellenőrzése alá a víziút nyugati partján.

Ahmed Anisz, az egyiptomi kormány hivatalos szóvivője sajtóértekezletén kijelentette, hogy a megállapodásban foglalt intézkedések végrehajtása megnyitja az utat a békétárgyalások felé. Mint emlékeztet, a Biztonsági Tanács október 22-i tűzszüneti határozata felhívta a szembenálló feleket, hogy kezdjenek tárgyalásokat a megszállt arab területek kiürítéséről és a palesztinai nép jogainak helyreállításáról.

Heikal, az Al Ahram főszerkesztője, cikkében arról ír, hogy a békekonferencia előre-

láthatólag december második hetében nyílik meg Genében. Ahmed Ismail Ali egyiptomi hadügyminiszter napirendjében arra hívta fel a figyelmet, hogy a tűzszünet elfogadásával új szakasz kezdődött a felszabadító harcban. A fegyveres erőnek továbbra is készen kell állniuk feladatuk teljesítésére, amennyiben a másik fél nem tartja meg a tűzszüneti megállapodást.

Ismail Fahmi külügyminiszter fogadta Herman Eilts-et, az Egyesült Államok kijelölt kairói nagykövétét, aki új állomáshelyére érkezett, hogy a diplomáciai kapcsolatok helyreállítását követően átvége az amerikai érdekvédelmet vezetőjét.

Szadat elnök megbeszélést folytatott Vinogradov szovjet nagykövettel és Jasszer Arafattal, aki előzőleg Fejszál szaúd-arábiai uralkodóval is tárgyalt. Arafat Kairóból Moszkvába utazott. Az Al Ahram ezzel kapcsolatos kommentárja kiemeli: Arafat kairói és moszkvai tárgyalásai rendkívül fontosak az izraeli agresszióval szemben kialakult nemzetközi egységfront erősítése szempontjából. A Szovjetunió a Palesztin Felszabadítási Szervezetet tekinti a palesztinai nép törvényes képviselőjének, s a legutóbbi szovjet-amerikai csúcsatlákozóról kiadott közös közlemény is leszögezte, hogy a közel-keleti politikai rendezésnek számolnia kell a palesztinai nép törvényes érdekeivel.

Brandt a BT határozatain alapuló közel-keleti rendezést sürget

A kancellár az NSZK és a szocialista országok viszonyáról

A bonni parlament mindkét házában befejezték a vitát a mindössze néhány nap alatt kidolgozott és most elfogadott energia kényszergazdálkodási törvény felett.

A törvényjavaslat vitájában Brandt kancellár a parlament mindkét háza előtt beszédet mondott, s az AFP francia hírügynökségnek egy, ugyancsak a közel-keleti témakörbe vágó interjút is adott. E megnyilatkozásokból kitétni, hogy az NSZK-nak melyek a rövid távú elképzelései a közel-keleti válság megoldására.

A szövetségi kancellár nyomatékosan kijelentette, hogy a békés rendezés alapjaul csakis a Biztonsági Tanács 1967 novemberi 242-es, illetve ideit októberi, 338-as határozata szolgálhat. Hangoztatta a Szovjetunió és az Egyesült Államok különleges felelősségét és szerepét, de ehhez hozzáfűzte, hogy a Közös Piachoz tartozó kilenc ország külügyminisztereinek Brüsszelben tett nyilatkozata ezeknek az országoknak a közvetlen érdekeltségét juttatja kifejezésre.

Brandt szerint a kilenc ország közös véleménynyilvánítása kompromisszumot tükröz. Az NSZK-kormány például — történelmi okokból — továbbra is különleges kategóriába sorolja Izraelhez fűződő viszonyát. De meggyőződése, hogy Izrael érdekeit is szolgálja az olyan béke, amely a térség minden országának és népének létérdekeiből indul ki. Az AFP-nek adott interjú-

ban Brandt kimondta, hogy ez — természetesen — a palesztinaiakra is vonatkozik, tehát azokra az arabokra, akiket Izrael hontalanná tett.

A szövetségi kancellár kitért a közel-keleti válság nyomán keletkezett amerikai—nyugatnémet feszültségre is. Elismer- te, hogy félreértésekre került sor a két ország kapcsolataiban. Kijelentette: ha egy napon ezekről a dolgokról nyíltabban lehet majd beszélni, mint ma, akkor kiderül, mekkora teherpróbán ment keresztül a NATO szövetségi rendszere és ezen belül a nyugatnémet—amerikai viszony. Brandt szerint a történektől minden érdekelt tanult. Azt is hangoztatta, hogy kormány továbbra is következetesen a NATO-szövetség alapján áll.

A szociáldemokrata párt vezetősége ülést tartott Bonnban. Az ülésen Brandt pártvezető- ségét ugyanabban a szellem- ben tájékoztatta a közel-keleti politikával kapcsolatos véleményéről, mint ahogy erről a parlament előtt is beszélt. A pártvezetőség előtt kitért a szocialista országokkal fennálló kapcsolatokra is, és ezekről a következőket mondta:

„A Csehszlovák Szocialista Köztársasággal a diplomáciai kapcsolatok felvételéről folyó tárgyalásokat valószínűleg rövidesen be lehet fejezni. Várható továbbá az is, hogy Magyarország és Bulgáriával még az idén meg lehet egyezni a diplomáciai kapcsolatok felvételéről.”

Saigoni bombatámadás a felszabadított területek ellen

A VDK-kormány Hanoi-ban nyilatkozatot tett köz- ké, amelyben elítéli az Egyesült Államok és a saigoni rezsim tűzszünetért, háborús cselekményeit. A jegyzék felhívja a testvéri szocialista országok népeit és kormányait, a nemzetközi demokratikus szervezeteket, a világ népeit, hogy fokozzák a vietnami nép támogatását abban a küzdelemben, amelyet a Vietnami szőlő párizsi egyezmény, az 1973. június 13-i közlemény és a nemzetközi Vietnam-konferencia záróokmányának megtartásáért és szigorú végrehajtásáért folytat.

Hanoi-ban a VDP Központi Bizottsága nagyszabású fogadást rendezett a Francia Kommunista Párt küldöttségének tiszteletére. A fogadáson

Georges Marchais, az FKP főtitkára és Le Duan, a VDP KB első titkára mondott beszédet.

A saigoni légierő ismét bombázta a dél-vietnami felszabadított Tay Ninh tartomány Lo Go faluját. A támadók robbanó- és napalmbombákat, valamint rakétákat alkalmaztak a polgári lakossággal szemben. Különösen magas az áldozatok száma a nők és a gyermekek körében. A falu kórházát és több lakóházát érte találat.

A saigoni légierő barbár támadása miatt tiltakozást jelentett be mind a DIFK, mind pedig a VDK külügyminis- teriuma. Mindkét tiltakozó nyilatkozat követeli az ehhez hasonló cselekmények haladéktalan megszüntetését, a párizsi megállapodás betartását.

Megkezdődött az egyiptomi és az izraeli hadifoglyok kicserélése

Az aláírt tűzszüneti megállapodás értelmében a sebesültek megkezdődött az egyiptomi és az izraeli hadifoglyok kicserélése. A fogolyserét a Nemzetközi Vöröskereszt repülőgépei bonyolítják le Kairó és Tel Aviv között.

A fogolycsere megkezdésével párhuzamosan az ENSZ békefenntartó erői vették át az izraeli csapatoktól a Kairó—Szuez országút 101-es és 119-es kilométerkövénél létesített ellenőrző pontokat. Ez az intézkedés azt jelenti, hogy a jövőben ENSZ-felügyelet alatt lát- hatják el a szuezi polgári lakosságot és a Szuezi-csatorna keleti partján állomásozó harmadik egyiptomi hadsereget élelmiszerral, vízzel és gyógy- szerrel. Az első ilyen szállít- mányok már át is haladtak az ellenőrző pontokon.

Izrael több napos huzavona után járult hozzá a kétoldalú megállapodásban vállalt köte- lezettségek teljesítéséhez. A neheze azonban még hátra van: ugyanis az október 22-i állásokba való visszatérés a legfőbb feltétele a tűzszünet megszüntetésének és az érde- mi békétárgyalások megkezdé- sének. Izrael viszont továbbra is vonakodik ennek a pontnak a teljesítésétől, arra hivatko- zva, hogy utólag nem lehet megállapítani az október 22-i tűzszüneti vonalak helyét. Ez Kairó álláspontja szerint tá- volról sem felel meg a való- bágnak, hiszen október 22-én mindkét fél rögzítette és pub- likálta az ellenőrzés alatt álló területek méreteit és földrajzi adatait. Izrael azonban a tűz- szünet után is folytatta terü- letszerző hadműveleteit.

Egyiptom a következőket ragaszkodik a tűzszüneti meg- állapodás végrehajtásához. Mint az Al Ahram írja, Egyip- tom csak abban az esetben kö- telezi magát a tűzszünet stabi- lizálására, amennyiben ez ténylegesen az igazságos bé- kéhez vezet. Az Al Gumhurija főszervezője szerint Ismail Fahmi külügyminiszter tájé- koztatta Eilts kijelölt ameri- kai nagykövetet, hogy Egyip- tom nem várhat tovább: ha az Egyesült Államok nem veszi rá Izrael a Biztonsági Tanács tűzszüneti határozatainak a tiszteletben tartására, akkor elkerülhetetlenül válik a har- cok felújítása.

A Szuez előtti ellenőrző pon- tok átadása és a fogolycsere megkezdése mindenesetre biz- tató kezdet, de csak a legelső lépés a hatpontos megállapo- dás, majd azt követően a Biz- tonsági Tanács 242. számú ha- tározatának a végrehajtása fe- lé.

Egyiptom és Izrael kicserélte a hadifoglyok teljes névsorát. Az Al Gumhurija értesítése szerint az Egyiptomban levő izraeli hadifoglyok száma két- százharmincnolc.

★

Izrael ismét megsértette a tűzszünetet a szíriai fronton. A szíriai hadsereg szóvivő- jének közlése szerint az ellen- ség egy műszaki alegysége megpróbált előrenyomulni a szíriai csapatok állásai felé. Miután az előretörési kísérlet- tet a szíriai erők megütsöt- ták, izraeli páncélosok tüzet nyitottak. A szíriai tüzérség viszonzta a tüzet és elhall- gattatta az izraeli ágyúkat.

Nixon aláírta az alaszakai kőolajvezeték építéséről szóló törvényt

Növekvő energiagondok Japánban

Nixon amerikai elnök aláírta az alaszakai kőolajvezeték építéséről szóló törvényt. A munkálatokat jövőre kezdik meg. Az aláírás után Nixon „reális lehetőségnek” mondta, hogy a Közel-Kelettel kapcsolatos tárgyalások nyomán az arab államok növelik olajszállításukat Nyugat-Európa és Japánba. Nixon szerint ez közvetve kedvező hatást gyakorol majd az Egyesült Államok helyzetére is. Az amerikai elnök hozzáfűzte, hogy „ha mindez már holnap megtörténne, akkor is energiaválsággal kell számolnunk az idén”.

A tőkés világ növekvő energiagondjait jelzi, a ja-

pán kormány lényegében „szükségállapotot” vezetett be. A kormány felszólította a magánvállalatokat, hogy tekintettel a hiányra, 10 százalékkal csökkentsék az olaj- és villamosáram-fogyasztást. A kormány felhívása szerint csökkenti kell a hivatali és magángépkocsik üzemeltetését, és korlátozásokat vezetnek be a szórakozóhelyek, az áruházak és üzletek, valamint a televízióállomások olaj- és villamosáram-ellátásában. Az intézkedések következtében — vélik Japán gazdasági körökben — számítani lehet a japán ipari termelés 10 százalékos visszaesésére.

Vasárnapi autótíladalom, sebességkorlátozás az NSZK-ban

Brandt kancellár sajtóértekezletet tartott Bonnban, és bejelentette, hogy a minap elfogadott energia-kényszergazdálkodási törvény alapján elrendelik a gépkocsiforgalom vasárnapi leállítását. A sajtóértekezletet követően megbízható forrásokból azt is meg lehetett tudni, hogy a vasárnapi autótíladalom esetleg már a közel-jövőben teljes hét végi tilalomra terjesztik ki (szombaton 14 órától hétfő reggelig). Várható az általános sebességkorlátozás (autópályákon 100 kilométer, országúton 80 kilométer). Az NSZK részt vesz a tőkésországok légiforgalmi társaságainak általános járatritkítási programjában. Mindezek túlmenően további korlátozó intézkedéseken és az üzemanyag-adagolás bevezetésén intenzíven dolgoznak az illetékes minisztériumok és hivatalok.

A kancellár sajtóértekezletén a kormány zárt ülésének fő témáiról akart beszámolni, a nemzetközi energiahelyzet

azonban erősen rányomta bélyegét fejtegetéseire. Különösen nagy hangsúlyt kapott a nyugat-európai országok gazdasági és politikai együttműködésének, integrációjának a követelése, elsősorban azért, hogy végre közös energiaprogramot dolgozzanak ki, továbbá, hogy politikai befolyásukat a Közel-Keleten az eddignél jobban tudják érvényesíteni.

Brandt kitért az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolatok problémáira, követelve, hogy az Atlanti Szövetség erősítésének a nyugat-európai kormányfők a tervezett koppenhágai tanácskozáson minden eddignél nagyobb figyelmet szenteljenek. Brandt szerint előrehaladást kell elérni „az észak-amerikai partnerhez fűződő kapcsolatok meghatározásában”. A kancellár kitért a szocialista országokhoz fűződő viszonyra is, és ezen a téren ugyancsak a nyugat-európai magatartás és politika egybehangolását sürgette.

Thieu fenyegetőzése és rágalomhadjárata

Thieu saigoni elnök egy sajtóértekezleten azzal fenyegetőzött, hogy „kommunista offenzíva” esetén amerikai légitámogatást kér. A saigoni rezsim vezetője rádió- és televíziós beszédében is a „fenyegető kommunista offenzíva” veszélyéről szónokolt.

A hanoi Nhan Dan, a Vietnami Dolgozók Pártjának központi orgánuma megállapítja, hogy Thieu célja: háborús légkör teremtése. Azt reméli, hogy új rágalomhadjárataival sikerül majd igazolnia saját harci akcióit. A lap utal az Egyesült Államok ezzel kapcsolatos szerepére is. Idézi a

washingtoni külügyminisztérium egyik szóvivőjének azt a minden alapot nélkülöző kijelentését, miszerint „Észak-Vietnam katonai potenciáljának jelentős növekedése hasonló ahhoz, amit az 1972-es tavaszi offenzíva idején lehetett tapasztalni, és félt, hogy ez újabb offenzívát jelent”.

A valóságban — állapítja meg a Nhan Dan — a saigoni adminisztráció az, amely a DIFK ismételt figyelemztetésére ellenére fokozza terület-szerző akcióit a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány illetékessége alá tartozó terület ellen.

Kissinger kínai látogatása

Henry Kissinger — az eredeti tervtől eltérően — több hónapos késéssel és az arab országokban folytatott tárgyalásai után érkezett Pekingbe.

Ez bizonyos tekintetben meglátározta a tárgyalások kezdeti témakörét is. Washingtonban ugyan arra számítottak, hogy Kínának a közel-keleti válság rendezésével kapcsolatos tartózkodó és a „szuperhatalmakat” bíráló magatartása megnehezíti Kissinger pekingi tárgyalásait, és a Biztonsági Tanácsban elhangzott éles kínai bírálatok kihatással lesznek az amerikai-kínai kapcsolatokra is. Az amerikai lapok beszámolóit szerint azonban Kissinger már megérkezésekor kellemesen csalódott; a fogadtatást és később a tárgyalásokat is „meleg baráti légkör” jellemezte. Ezen túl azonban a Kissingert nyomon követő amerikai újságírók kevés konkrétumot tudtak meg a zártkörű tárgyalások részleteiről.

A két ország kapcsolatainak eddigi fejlődésével mindkét fél elégedett, de a fejlődés további ütemében már nézetkülönbségek vannak. Ez a két fél hazai szükségleteinek különbözőségeiből fakad. A Fehér Ház számára — Nixon jelenlegi szorongatott helyzetében — jól jött volna egy látványos mozgolódás a kínai-amerikai kapcsolatokban. Kissinger ennek kifejezését is adott érkezésekor. Mondván, azzal az elhatározással érkezett, hogy meggyorsítsa a haladást a teljes normalizálás felé.

A kínaiak — az amerikai sajtó szerint a Csou En-laj az amerikai kapcsolatok fejlesztésért ért bírálat miatt — óvatossá maradtak. Így aztán a hivatalos diplomáciai kap-

csolatok felvételére nem került sor, abban azonban megállapodtak, hogy továbbfejlesztik a Washingtonban és Pekingben levő összekötő hivatalát, a kereskedelmi, a kulturális és tudományos kapcsolatokat pedig a Nixon látogatásakor kiadott sanghaji nyilatkozat szellemében gyorsabb ütemben fejlesztik. Csou En-laj az Egyesült Államokban teendő esetleges látogatását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy Washington szakítsa meg diplomáciai kapcsolatát Tajvannal. Az amerikai lapok Kína és Tajvan kapcsolatáról írva felvetik a fokozatos közelítés, a kapcsolatfelvétel és a teljes kibékülés lehetőségeinek folyamatát, mint e kétnyelvű probléma megoldásának módját, s a hírek szerint szó volt arról, hogy az Egyesült Államok újabb csapatokat fog kivonni Tajvanról és Dél-Koreából.

A tárgyalások talán legérdekesebb része a két ország hosszú távú kapcsolatainak tervezetése volt. Az amerikai sajtó szerint ugyanis az amerikai fél kíváncsi volt rá, hogy mi lesz, ha már nem a 80 éves Mao és a 76 éves Csou En-laj áll majd Kína élén. A kínaiak viszont azt firtatták, mi lesz, ha a Watergate-ügy balul üt ki Nixon számára, vagy mi lesz az 1976-os választások után, ha netán a demokraták kerülnek hatalomra. A kínai biztosítékokról semmi sem szivárgott ki, de a lapok úgy tudják, azok kielégítőek az amerikai fél számára. Kissinger pedig a zártkörű tárgyalásokon túl a nyilvánosság előtt is biztosította a kínaiakat, hogy az amerikai politika Kína irányában változatlan marad, bármilyen változás történik is az adminisztrációban.

Újabb fejlemények a Watergate-ügyben

A Gallup-intézet jelentése szerint négy amerikaiból három úgy véli, hogy Nixon belekeveredett a Watergate-botrányba. A közvéleménykutatásnak ez az eredménye az előző szempontjából rosszior látott napvilágot, hiszen éppen most folyik a Fehér Házban a „munkabéd-sorozat”, amelyen az elnök saját személyének tisztázását kéri a Watergate-ügyben a köztársasági párt vezetőinek és kongresszusi képviselőinek. Az elnök találkozik a déli államokat képviselő többi demokrata párti szenátorral is.

Nixon „ügymagyarázó” erőfeszítéseit csökkenti, hogy közvetlenül a bíróságnak való átadás előtt most kiderült, a Nixon és tanácsadója, Dean között az idén április 15-én lefolyt beszélgetésnek nemcsak a magnófelvétele hiányzik, hanem az elnök által utólag szá-

lagra mondott emlékeztető is, amelyről már sok szó esett. Ez a beszélgetés az, amelyre Dean eskü alatt tett vallomásaiban hivatkozott, állítva, hogy az elnöknek tudomása volt a Watergate-botrány eltitkolására tett kísérletekről. A nemlétezőnek nyilvánított emlékeztetőre már az elnök is hivatkozott korábban és szó esik róla a bíróságnak szóló átiratokban is. Az elnök most nyilatkozatban közölte, hogy csak november 4–5-én jött rá, hogy ez az emlékeztető nem létezik. Helyette más dokumentumokat ajánlott fel.

A köztársasági párti vezetők — mint mondták — örömmel fogadták az elnök ígéretét az ügy teljes tisztázására, amit el is várnak tőle. Egyes képviselők azonban az elnök által nyújtott tájékoztatás ellenére pesszimistán ítélik meg a helyzetet.

NIGÉRIA

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke afrikai utra indult, amelynek első állomása a Nigériai Szövetségi Köztársaság.

A nyugat-afrikai Nigériai Szövetségi Köztársaság 923 773 négyzetkilométer, lakossága több, mint 60 millió. Fővárosa a milliós Lagos. Az országban mintegy 250 nyelvet és nyelvjárást beszélnek. (A törzsek közül a legnagyobbak: a 13 milliós joruba, a 8 milliós ibo, a 7 milliós hausa és az 5 milliós fulani törzs.) A népességének körülbelül 16 százaléka városi lakó, a többi vidéken él. Nigéria a világ legnagyobb földművelési- és exporttőre, a pálmaolaj-termékek legnagyobb afrikai szállítója, és a második legnagyobb kakaótermelője. A földrészt potenciálisan leggazdagabb országa.

Nigéria 1963-ban vált szövet-ségi köztársasággá a Brit Nemzetközösségen belül. A gyarmati időkben elhittett törzsi, társadalmi és politikai ellentétek 1964-től az ellentétek kiéleződéséhez vezettek, amelyek 1967-ben súlyos polgárháborúba torkollottak: ibo nacionalisták, akiket az imperialisták támogattak, az ország feldarabolása útjának politikájára létek. A súlyos polgárháború 30 hónapig tartott. Ez időben hazánk — miként más szocialista országok is — az egyeséért harcoló erőket támogatta.

Yakubu Gowon tábornok, állam- és kormányfő 1971-ben született az észak-nigériai Pankshiban. Középiskoláit Za-

riában végezte, majd a sandhursti angol katonai akadémián tanult.

1966-ban a hadsereg vezérkari főnöke, a legfelsőbb katonai tanács és a Központi végrehajtó tanács tagja. A lázadások nyomán keletkezett válsághelyzetekben fontos szerepet jutott az addig csak katonai körökben ismert, 32 éves alezredesnek: a hadsereg és a kormányzat vezetőjeként rá várt az ország egységének megmentése.

Gowon harcos ellenfele a dél-afrikai, a rhodesiai fajiüldöz és a portugál gyarmatosító politikákat. Az Afrikai Egy-ségsszervezet 1973-as ülésén az elnökévé választotta a nigériai politikust.

A GHANAI KÖZTÁRSASÁG

Ghana: A nyugat-afrikai köztársaság területe 238 540 négyzetkilométer, lakossága 5 550 000. A népesség 34 százaléka lakik a városokban. Az ország népessége 50 nyelvet, illetve dialektust beszél. Fővárosa: Accra. A függetlenségért folytatott harc különösen megerősödött a második világháború idején. 1957-ben az ország feketé Afrikában elsőként nyerte el függetlenségét. 1960-ban köztársasággá vált. Nkrumah elnök jó kapcsolatokat alakított ki a szocialista országokkal. 1966-ban pekingi látogatása alkalmával katonai államcsíny fosztotta meg a tisztségétől.

Az ország gazdasága néhány fő termékén nyugszik: a világ legnagyobb kakaóbab-termelője és az a gazdasági ág, amely a fegyverek exportját takad 40 százaléknak. Bányászati kincsrel is rendelkezik a gyémánt- (a világ második legnagyobb nyersgyémánt-termelője) és az aranytermelése. Nagy mangán-, valamint bauxit-tartaléka van. Aktív munkacsoportja hárommillió körül, amelynek több mint felét a mező- és erdőgazdaságban és a halászatban alkalmazzák.

I. K. Acheampong ezredes, köztársasági elnök 1931. szeptember 23-án született Kumasi-ban. 1949–1951 között Achiasban a Nyugati Kereskedelmi Intézet igazgatója. Agona Swedruhan a kereskedelmi iskola igazgatóhelyettese és a kumasi kereskedelmi iskola tanára. A hadseregben pályáját 1959. márciusában kezdte a tiszti kadetképző iskolában, az angliai Monsban. További katonai képzést kapott az Egyesült Államokban. 1962–1963-ban részt vett az ENSZ-haderők kongói hadműveletében.

Acheampong ezredes a Busia-kormány eltávolításának idején az első ezred parancsnoka volt. Az 1972. január 13-i

katonai beavatkozás révén kezébe vette az ország vezetését és a Nemzeti Újjászülési Tanács elnöke címen az államfői funkciót látja el. E hatalomátvételt a korábbi kormány hibás gazdasági vezetésével és korrupciójával indokolták. Külpolitikájában az ország jó kapcsolatot kíván fenntartani mindazokkal az államokkal, amelyek nem avatkoznak be ügyébe. Ennek jegyében javította meg a tanács kapcsolatát a környező afrikai országokkal, majd a szocialista államokkal.

Acheampong államfő több ízben éles imperialistáellenes nyilatkozatot tett, és a fekete afrikai országok közül elsőként üdvözölte a vietnami fegyverszüneti szerződés megkötését, a vietnami nép győzelmét.

Acheampong ezredes nős, hét gyermeke van.

A kettős aranyár eltörlése nem érte váratlanul a tőkés pénzpiacot

A kettős aranyarat, egy hivatalos és egy szabad piacit. 1968 márciusában azért vezették be, hogy a dollár nehezedő nyomást enyhítsék. Ez a nyomás az amerikai imperialista gazdaságpolitika logikus következménye volt, hiszen az Egyesült Államok, visszaélve a dollár kulcsszerepével, a tőkeexport katonai kiadások, a háborús kalandok finanszírozásaként dollármilliókat önzött zúdította a többi tőkésországba. A tőkés államok, a tőkés kereskedők a kezükön lévő dollárösszegeket — felve az elértéktelenedéstől — a dollárnál „megbízhatóbb” eszközbe, aranyba próbálták fektetni. A dollár aranyba való beváltása egészen 1968 márciusáig folytatódott, hiszen „olcsón” lehetett aranyhoz jutni, mert az arany árát a „dollár stabilitásának szimbólumaként” mesterségesen alacsony szinten tartották, még az 1934-ben meghatározott egy finom uncia (31,2 gramm) = 35 dollár arányon.

Mindenre — szükségszerű következménye volt, hogy a tőkés országok aranyfedezete nagymértékű apadásnak indult. (Washington még 1961-ben rávette a főbb tőkés országokat, hogy aranytartalékukból fedezzék a már említett dollár-

arany átváltás szükségleteit.) 1968-ban kényszerintézkedésként szétválasztották az addig egységes aranypiacot, a továbbra is érvényes hivatalos aranyáron csak néhány „ki-váltásos” (vagyis a Fehér Ház által könnyen „befolyásolható” központi bank váltathatót be dollár. Emellett létrehozták a második (szabad) piacot, amelyen az arany árát a dollárban kifejezett pi. lanatnyi kereslet-kínálat viszonyok határozták meg. Az arany ára hamarosan emelkedni kezdett, és a tőkés pénzrendszer feszültségeit kifejezve fokozatosan elérte az unciánkénti 100–110 dollárt, vagyis a „hivatalos” ár többszörösét.

A dollárok kiáramlása folytatódott és a felgyülemelő ellentéteket még a dollár kétszeri leértékelése (hivatalos dollár-arany árfolyam 42,22 dollár = 1 unciára való emelése) sem oldotta meg. Nixon 1971-ben még az említett ki-váltásos központi bankok előtt is becsukta az ajtót, megszüntette a dollár aranyra való váltását. Azzal tehát, hogy megszűnt a hivatalos aranyáron való eladás, tulajdonképpen csak az 1971 óta valóban létező helyzetet ismerték el.

VILÁGHÍRADÓ

Hogyan hat az „olajfegyver”?

Nixon amerikai elnöknek az energiahelyzettel foglalkozó beszéde jelzi az arab „olajfegyver” bevezetésének első reakcióit. Az elnök a mostani energiaválságot a második világháború óta a legsúlyosabbnak nevezte. Az arab országok olajembargója nemcsak belpolitikai, hanem külpolitikai feszültséget is keltett, hiszen abban, hogy még legszorosabb NATO-szövetségei is elhatárolták magukat Washingtontól, nagy része volt a Közel-Kelet-ről származó olajszállítások megszüntetésének, illetve csökkentésének.

1967-ben az arab olaj helyett még máshonnan tudtak vásárolni a fogyasztó országok, de 1973-ra a helyzet alapvetően megváltozott. És ez adja az olajfegyver hatékonyaságát 1973-ban: valamennyi tőkés országot érintő energiaválság érlelődik, mert az energiaforrások — elsődlegesen a kőolaj — termelése elmaradt az egyre bővülő szükségletek mögött.

A Közel-Kelet olajára leginkább a japánok szorulnak rá, mert olajimportjuk 85 szá-

zalékát innen szerzik be. Nyugat-Európa olajshordóit bő felerészben az arab „fekete arany” tölti meg. A közel-keleti olajcsapok elzárását lát-szólag legkönnyebben az Egyesült Államok viselhette el, minthogy elég nagy hányadban önellátó, csupán olajszükségletének egyharmadát elégíti ki az import. Ennek az importnak is mindössze negyed-része származik a Közel-Keletről. Az Egyesült Államok esetében azonban a számok önmagukban nem tükrözik a valós helyzetet.

Amilyen mértékben növekszik ugyanis az amerikai függés az arab olajtól, olyan mértékben irányul az olajfegyver közvetlenül Washington ellen. Míg a legnagyobb arab kőolajtermelő országok az Egyesült Államokkal szemben teljes olajszállítási tilalmat léptetett életbe, addig a nyugat-európai országokat és Japánt — Hollandia kivételével — közvetlenül kevésbé érinti a tilalom. Ezek az olajfogyasztó tőkés államok tulajdonképpen „gonddaloldási időt” kaptak, hogy felülvizsgálják vagy fenntart-

sák a közel-keleti konfliktusról kialakított álláspontjukat. Ki is mondták ezt a termelés csökkentését elhatározó OPEC-ülésen (az arab kőolaj-exportáló országok szervezete): az igazságos rendezést támogató államokkal szemben nem alkalmazzák sem a teljes olajembargót, sem pedig ennek enyhébb formáját, a szállítások korlátozását.

Az arab olajszállítványok kimaradása november végére, december elejére válik igazán érezhetővé az Egyesült Államokban, tehát akkor, amikor tulajdonképpen beindul a teljes téli fűtési időszak, a szükségletek ugrásszerűen nőnek.

A növekvő olajhiány természetesen valamennyi amerikai iparágra kihat. de leginkább a két legnagyobb, az autópárt és a kőolajipart sújtja.

A belföldi olajhiány fokozódása, a fűtőolaj, a benzín árusításának további korlátozása, a népszerűtlen korlátozó intézkedések növelhetik a Nixon-kormányzatra nehezedő amúgy is eléggé nagymértékű belpolitikai nyomást.

Az arab kőolajembargó, mint Washington izraeli politikájának következménye, a NATO-n belül hatalmas válsághullámot robbantott ki. Mint-hogy gazdasági, politikai vonalon amúgy is feszült a viszony Washington és Nyugat-Európa között (elt ütnai a dollárértéktelenség, a Nyugat-Európa —Egyesült Államok kereskedelmi háborúja vagy az új atlanti charta körüli huzavona), kétséges, hogy a Nixon-adminisztráció meg meri-e kockáztatni a helyzet további élezését.

Mindezt figyelembe véve tehát gazdasági téren az arab államok előreléptek a számukra olyan lényeges egység megteremtésének kérdésében. (Fontos mozzanat, hogy ezúttal az embargóhoz olyan konzervatív államok is csatlakoztak, mint például Szaúd-Arábia. Olajjövendelmek révén nemcsak a tőkés cégekkel folytatott tárgyalásokon kerültek jobb pozícióba, hanem megnyílt előtük a lehetőség az olajfeldolgozó iparágak saját kézbe vételére, illetve megteremtésére, ezzel az imperialista monopóliumoktól való még nagyobb mérvű függetlenedésre. Megerősödött gazdasági helyzetükből az olajembargó fegyverrel hatásos segítség adhatnak a közel-keleti konfliktus igazságos rendezéséhez.

A tárgyalás rendje és lefolyása

A büntetőeljárás legfontosabb része a bírósági tárgyalás. Ennek jelentősége azért kiemelkedő, mert a tárgyaláson vizsgálja meg a bíróság azt a legáltalánosabb kérdést, hogy a vádlott elkövette-e a terhére rótt cselekményt, bűnös-e, vagy ártatlan, s végül, hogy — amennyiben bűnösnek találja —, milyen büntetést kell vele szembeállítani. A tárgyaláson érvényesülnek a legteljesebben a büntetőeljárás

alapelvei, a nyilvánosság, a közvetlenség és a szóbeliség, és széles körben biztosított a védelemhez való jogosultság is.

A büntetőeljárásról szóló új törvény szerint a vétségi eljárásban egyesbíró, a büntető eljárásban háromtagú tanács jár el. Ha az ügy kiemelkedő jelentőségű, vagy rendkívül bonyolult, kivételesen a bíróság öttagú tanácsban ítélkezik.

A tárgyalást

a tanács elnöke vezeti,

akinek — egyebek közt — az a feladata, hogy gondoskodjék arról, hogy az eljárásban részt vevő személyek jogait gyakorolhassák, s ezekre figyelmeztet felhívja. A tanács elnöke hallgatja ki a vádlottat, a tanúkat, s hallgatja meg a szakértőt. Ezekhez azonban a bíróság tagjai, továbbá az ügyész, a vádlott, a védő és a magánfél is intézhet kérdéseket. Ha a kérdés olyan, hogy nem függ össze szorosan az ügygel, vagy, ha a tárgyalás tekintélyét sérti, valamint ha alkalmas arra, hogy a kihallgatott személyt befolyásolja, a tanács elnöke a feleletet megtiltja.

A tárgyalás rendjét, lefolyásának tekintélyét ugyancsak a tanács elnöke biztosítja. Aki a tárgyalás menetét zavarja, azt rendre utasítja. Ha a rendezés súlyos, vagy ismétlődő, az illetőt a tanács elnöke a

a tanács elnöke nyitja meg,

majd megállapítja, hogy a megidéztettek és az értesítettek megjelentek-e. Ehhez képest határoz a tárgyalás megtartásáról. A büntető eljárásban az ügyész jelenléte nélkül nem lehet tárgyalást tartani.

Természetesen a vádlottnak is jelen kell lennie a tárgyaláson. Ez alól két kivétel van. Ha a vádlott jogszabály megszegésével külföldön tartózkodik

a védő távollétében

nem lehet megtartani a tárgyalást, ha a védelem kötelező. Előfordulhat, hogy a megidezett védő nem jelenik meg; ilyenkor a vádlottnak joga van más védőt meghatalmazni, illetőleg a bíróság rendel ki védőt. Ha azonban ez nem lehetséges, vagy pedig, ha az új védőnek megfelelő időre van szüksége ahhoz, hogy a védelemre felkészüljön, a tárgyalást el kell halasztani, mégpedig a meg nem jelent védő költségére.

Ha a megidézett vádlott

az ügyész ismerteti a vádirat megfelelő részét

(eddig nem az ügyész, hanem a tanács elnöke ismertette ezt). Ezután kerül sor a bizonyítás felvételére, amelyet mindig a vádlott kihallgatásával kell kezdeni. A személyi adatok felvétele után — miután megőződést szereztek arról, hogy valóban a megvádolt személy áll a bíróság előtt — meg kell kérdezni a vádlottól, hogy megértette-e a vádat. Amennyiben nem, ezt meg kell magyarázni. Ezután kell megkérdezni, hogy elismeri-e bűnösségét vagy sem.

A vádlottat a még ki nem hallgatott vádlott-társai távollétében kell kihallgatni, nehogy azok jelenléte őt bármilyen irányban befolyásolhassa. Egyébként azt a vádlottat, akinek a jelenléte a másik vádlottat a vallomásban zavarná, ennek idejére — habár már kihallgatták — a tárgyalóteremből el kell távolítani. Utóbb azonban előtte is ismertetni kell a vádlott-társ vallomását.

Igen nagy horderejű új rendelkezést tartalmaz a büntetőeljárás törvény, amikor lehetővé teszi, hogy a vádlott a tárgyalás alatt is értekezhesse a védőjével. Ez természet-

dik — disszidált, vagy megtagadta a hazatérést —, és kiadatására nem került sor: távollétében is meg lehet tartani a tárgyalást. A másik eset pedig az, amikor a beszámíthatatlan vádlott kényszerű gyógykezelése az eljárás tárgya, és a vádlott beteg állapota miatt a tárgyaláson nem jelenhet meg.

Igen fontos az a rendelkezés, hogy a tanács elnöke a tárgyaláson nem jelenik meg, a tanács elnöke intézkedik, hogy azonnal vezessék elő. Ha az állapítható meg, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, az eljárást fel kell függeszteni.

Miután a tanács elnöke szümba vette a megjelenteket, felhívja a tanúkat, hogy hagyják el a tárgyalótermet, és egyben figyelmezteti őket arra, hogy igazolatlan eltávozásuk milyen következményekkel jár.

A tárgyalás megkezdése után

tesen csak a tárgyalás rendjének zavarása nélkül történhet.

Az asszony úgy érezte: a fogadalom, amelyet huszonegy évvel ezelőtt tettek — hogy jóban-rosszban kitartanak egymás mellett — csak a jóra érvényes. A férje most, amikor bajba került, cserbenhagyja. Igaz, a városban beszéltek a sikkasztásáról, mégsem várta, hogy éppen ő tegyen szemrehányást. Azt hitte, számíthat rá a nehéz napokban is, hiszen eddig igazán szépen éltek. Rosszul estek a szavak, amelyekhez nem volt hozzászokva — s a gyerekekkel együtt visszaköltözött az édesanyjához.

Amikor Szabados Adolfné megkezdte szabadságvesztés-büntetését, azt mondta: csak az édesanyjával kívánja a kapcsolatot fenntartani.

— Miért? — kérdezte az intézet nevelője.

— Kénytelen vagyok tudomásul venni — hangzott az indoklás —, hogy a férjem nem bocsát meg nekem. A bűncselekményem nemcsak az lett a következménye, hogy felelősségre vontak, hanem magamra is maradtam.

Meg kell próbálnom így... Az első látogató természet-

esen az édesanyja volt. Az anya, aki mindig mindent megbocsát, s aki mindig segíteni akar. Próbálta a lányának is megmagyarázni: értse meg a férjét. Nem mindegy neki, hogy az emberek az ő feleségét veszik a szájkra, és kellemetlen kérdésekkel zaklatják. Persze, hogy indulatosabb, idegesebb. De bánja már...

Aztán a nevelő beszélt az anyával: mi a véleménye, valóban nem lehet ezen a házasságon segíteni? Kár lenne hirtelen harag, sértődöttség miatt elválni, ha két évtizedig megértették egymást. Javasolta, hogy jöjjen be a férj és kérjen rendkívüli becsülést. Szabados Adolf másnap megérkezett. Az a tizenöt perc eldöntötte további életüket...

Azóta eltelt néhány hónap, s a látogatásra mindig együtt érkezik az anya és a férj.

— Nagyon szeretném látni a kisfiamat is, de azt mondja

— Aztán a nevelő beszélt az anyával: mi a véleménye, valóban nem lehet ezen a házasságon segíteni? Kár lenne hirtelen harag, sértődöttség miatt elválni, ha két évtizedig megértették egymást. Javasolta, hogy jöjjen be a férj és kérjen rendkívüli becsülést. Szabados Adolf másnap megérkezett. Az a tizenöt perc eldöntötte további életüket...

Azóta eltelt néhány hónap, s a látogatásra mindig együtt érkezik az anya és a férj.

— Nagyon szeretném látni a kisfiamat is, de azt mondja

— Aztán a nevelő beszélt az anyával: mi a véleménye, valóban nem lehet ezen a házasságon segíteni? Kár lenne hirtelen harag, sértődöttség miatt elválni, ha két évtizedig megértették egymást. Javasolta, hogy jöjjen be a férj és kérjen rendkívüli becsülést. Szabados Adolf másnap megérkezett. Az a tizenöt perc eldöntötte további életüket...

Azóta eltelt néhány hónap, s a látogatásra mindig együtt érkezik az anya és a férj.

— Nagyon szeretném látni a kisfiamat is, de azt mondja

— Aztán a nevelő beszélt az anyával: mi a véleménye, valóban nem lehet ezen a házasságon segíteni? Kár lenne hirtelen harag, sértődöttség miatt elválni, ha két évtizedig megértették egymást. Javasolta, hogy jöjjen be a férj és kérjen rendkívüli becsülést. Szabados Adolf másnap megérkezett. Az a tizenöt perc eldöntötte további életüket...

Azóta eltelt néhány hónap, s a látogatásra mindig együtt érkezik az anya és a férj.

— Nagyon szeretném látni a kisfiamat is, de azt mondja

A törvény azt is lehetővé teszi, hogy

a vádlott kihallgatása közben

— a tanács elnökének engedélyével — halk megbeszélést folytasson védőjével.

Ezután kerül sor a tanúk kihallgatására. Ennek során is érvényesül az, hogy a tanú kihallgatása alatt a még ki nem hallgatott tanúk nem lehetnek jelen. A tanúk közül elsőnek a sértettet kell kihallgatni.

A bizonyító eljárás során lehet felolvasni meghatározott okiratokat, meghallgatni a szakértőt, felmutatni a tárgyi bizonyítási eszközöket (pl. a bűncselekmény elkövetéséhez használt eszközt). A bíróság is végezhet bizonyítási kísérletet, amelyet eddig csak a nyomozás során a rendőrség tehetett meg. A bizonyítási kísérlet célja annak ellenőrzése, hogy valamely esemény meghatározott időben, helyen, illetve módon megtörténhetett-e. (Pl. hogy valamely ház emeleti ablakából át lehet-e látni a szomszéd épület udvarára.) A törvény előírja, hogy a bizonyítási kísérlet senki egészségét nem veszélyeztetheti, az emberi méltóságot nem sérti.

A bizonyítási eljárás után

az ügyész tartja meg vádbeszédét.

Indítványozza, hogy a vádlottat a bíróság milyen bűncselekményben mondja ki bűnösnek, milyen büntetést szabjon ki. Indítványozhatja, hogy a bíróság szabadságvesztést szabjon ki, de azt nem, hogy ez milyen tartalmú (pl. 3 év) legyen. Ha az ügyész a bizonyítás eredményeként úgy látja, hogy a vádlott nem követett el bűncselekményt, a vádat elejtheti. Ilyen esetben a bíróság a büntetőeljárást köteles megszüntetni. (A még hatályban lévő törvényben nem így van.)

A sértett és a magánfél felszólalása után következik a védőbeszéd. A vádlottnak több védője is lehet, de csak egyikük tarthat védőbeszédet. A perbeszédre és a felszólalásokra válaszolni lehet.

Az utolsó szó joga a vádlottnak illeti.

Ezután a bíróság határozatának meghozatala céljából visszavonul, és ún. tanácsülésein (amelyen a bíróság tagjai kívül csak a jegyzőkönyvvezető vehet részt) hozza meg ítéletét, amelyben a vádlottat vagy bűnösnek mondja ki, vagy felmenti.

Dr. R. Gy.

A gyermekek felett is eljárnak az évek...

Már a beszélgetés elején tudtára adtuk Pánczél Jánosnak, hogy találkozásunk egyetlen oka: a gyermektartási kötelezettség elmulasztása miatti szabadságvesztés-büntetések. — Miért kell a törvény szigorát alkalmazni annak érdekében, hogy egy ember teljesítse legtermészetesebb kötelezettségét?

— Annak, hogy a tartásdíj nem fizetéséért a negyedik börtöntüntetést várom — kezdte nagyon halkán Pánczél János —, hosszú története van. Mindenre szeretnék kitérni...

— Akkor követtem el életem legsúlyosabb hibáját, amikor megvettünk egy olyan házat, amelyben lakók is voltak. Az utcai szép, nagy szobában a régi lakók maradtak, nekünk az udvari négyszer négyméteres kis épület jutott. Néhány hónapig nyugalom volt közöttünk és a feleségem között. Annál hevesebb viták zajlottak le később. A feleségem kétféle volt megérteni, hogy csak akkor lesz valóban miénk a ház, ha a lakók számára megfelelő lakást tudunk szerezni. Ehhez azonban sok pénzre lett volna szükség. Akkor már éreztem, hogy ennek válság lesz a vége. Így is történt. Nekem kellett eljönni otthonról. Az egyedülálló férfi könnyebben boldogul, mint egy kétyermekes anyja. Nekem különben is volt hová menni. A hugomhoz költöztem.

A valóperi tárgyaláson hétésszázhusz forint gyermektartási díjat állapított meg a bíróság. Akkor még nem gondoltam arra, hogy ezt az összeget letiltják a fizetésemből. Ez az eljárás sértette az önértémet. Kifizetnem volna én a pénzt magamtól is. Miért kell azonnal a letiltáshoz folyamodni a bíróságnak?

— Nagyon jó munkahelyem volt. A letiltás miatt azonban kileptem.

— Másik munkahelyet kerestem...

— Nem. A hugomnál maradtam. Nekem ott jó helyem volt. Szívesen láttak, mindenről gondoskodtak.

— Miért nem vállalt állandó munkát?

— Ezt nem tudnám megmondani.

— Alkalmi munkára sem ment el?

— Néha.

— Ebből a keresetből persze nem fizetett gyermektartást.

— Hogyan fizettem volna?

— Ezután jelentette fel a feleségem.

— Mi más tehetett volna?

— Ezt kérdeztük volna mi is. Jogosnak érzi a feljelentést?

— Gondoskodnom kellett volna a két gyermekről.

— Ekkor kapta az első szabadságvesztés-büntetést.

— Tíz hónapot.

— Tudomásunk szerint az

első hamarosan követte a második.

— Szabadulásum után azzal a szándékkal mentem vissza a feleségemhez, hogy mindent rendezünk. Pénzem is volt valamennyi. Olyan hateret forint körül. Látszólag rendbe is jött közöttünk minden. Később kiújultak az áldatlan viták. Megint különmentünk. Egy ideig a MEH-vállalatnál dolgoztam. Megint jól kerestem. Az újabb letiltás miatt azonban kileptem. Vagy itt nem volt letitást? Nem tudom pontosan... Az állomásom történt olyasmiról, ami miatt engem rosszabb munkahelyre tettek. Munka közben megittunk néhány üveg bort. Ezt az igazgatóság megtudta. Azzal az indokkal hagytam ott a MEH-vállalatot, hogy jobb munkahelyet találok. Ahol jelentkeztem, ott azt mondták, vár-

nom kell néhány hónapot. Utólag bánom, hogy erre a néhány hónapra nem mentem vissza a MEH-hez. Megint munkahely nélkül maradtam. Alkalmi munkából éltem, de nem fizettem a gyermektartást. Újabb feljelentés, újabb börtönbüntetés.

— Általában így járnak a visszaesők — vetették közbe.

— S íme, már bizonyos, hogy megkapja a negyedik börtönbüntetést is. Meddig tarthat még ez a folyamat?

— Remélem, nem sokáig.

— Miből gondolja?

— Abból, hogy a kisebb fiam is tizennégy éves. Befelejezi a tanulmányait, és megszűnik a gyermektartási kötelezettség. Mert más bűncselekményt nem követtem el.

Milyen jó, hogy eljárnak az évek a gyermekek felett is!

K. I.

Ötvenhét — huszonegy — három

Kovács Gyula elítélt Pécsen tölti harmadik szabadságvesztés-büntetését. Jelenleg lovasért van benn.

Fiatalt visszaeső: mindössze huszonhárom éves. Szakmája is van: kőműves. Egy élelmiszerboltba tört be — italt.

— Nem tudott volna vásárolni?

— De igen. A szüleimtől kaptam mindig elég zsebpénzt.

— Nem dolgozott sehol a szabadság után?

— Nem.

— És miért nem? Munkaalkalom lett volna!

— Hát, az igaz. De hát előtte az a három év... féltem, hogy kijöttek a gyakorlatból. Meg aztán az egészségem miatt is aggódtam.

— ?

— Télen szabadultam. És olyankor a szabadban... gondoltam, majd tavasszal, ha felenged az idő. Itt benn megszokta a szervezetem a nagyfájdól egyenletes hőmérsékletet, és akkor a hirtelen hideg...

Biztos megártott volna! Meg az igazat megvallva, ki nem állhatom most már a kőművesseget.

— Akkor miért nem ment el más munkahelyre, más szakmába?

— Gondoltam, várok.

— Mit szóltak szülei ahhoz, hogy fiatal kora ellenére már több büntetést tudhat maga mögött?

— Hát, nem örültek. Most, hogy visszakerültem, még válaszolni sem akartak a levelemre, de azután mégis írtak. Azt mondták, ez az utolsó alkalom...

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

— Nem kérdezték meg az-

„Egyszer élünk”

EGY FIATAL, MINDÖSSZE HUSZONHAT ÉVES, jóképű, elítéltelettel zajlott le az alábbi beszélgetés Sátoraljaújhelyen. Azóta már szabadult; amikor csöndes mondatokkal, kölcsönösen igyekeztünk meggyőzni egymást a nevelői szobában, már csak néhány napja volt hátra a szabadságvesztés-büntetéséből.

Gépkocsifosztogatás, orgazdaság, devizagazdálkodást sértő bűncselekmények, könnyű testi sértés — ez volt a számláján.

— Többször voltam már büntetve. Amikor lebuktam, akkor éppen a haverokat kocsikáztattam egy kicsit. Átvittem őket magammal Siófokra, ott volt egy kis „valuta-üzletem”. Jövrünk visszafelé, és szólnak a srácok, délután kinéztek egy jó kis külföldi mikrobuzst, ki kellene rámolni. Én mondtam nekik, hagyjanak ki a játékból, voltam már büntetve ilyenekért. No, de könnyű Katát táncba vinni, ha ő is akarja. Nem kellett túl soká rábeszélni. Igaz, én csak figyeltem. De most már mind-egy, mögöttem van az egész história.

— Hová megy, ha szabadul?

— Vissza az elvált feleségemhez. Hátha, kibékülünk. (Felesége harmincnyolc éves, egy gyerekük van.) Mégis jobb egy biztos anyagi háttérrel kezdeni, mintha anyamékhöz mennék! A nejem fogorvos, megvan a havi nyolc-tíz, kocsi, lakás. Majd meglátjuk, mi lesz: visszafogad, vagy sem?

— És ahhoz mit szólna, ha azt mondaná: várjunk egy kicsit? Amolyan „próbaidót” szabna meg?

— Próbaidó? Minek? Ha én azt mondom, nem akarok tovább úgy élni, akkor higgyen nekem! Egyszer élünk — minek próbálgatni?

— Miért váltak el annak idején?

— Nem a börtönjárás miatt. Azt mondta, megcsalom. Hát, persze, voltak nőim. Részben az egyik miatt vagyok itt. Pedig csak egy pofont adtam neki. Hát nem elrohant az orvoshoz látleletet vetetni? És amilyen pechem van, gyönyörűen megmaradt az arcán a fenyérem lenyomata. Sajnos, erős kezem van. De hát erről nem tehetek!

— Próbáljon meg valamit: gondolja magát a felesége helyébe! Elismert, megbecsült orvosnő. Ha feltétel nélkül úgy bízik a szavaiban, ahogyan azt elvárja, és újra családok, akkor előlrol kezdődik számára az idegeskedés, a zűrzavar. Rossz lesz neki, még rosszabb a gyerekeknek. Maga már többször volt büntetve. Most egy szóra feledd el mindent a földül, becsapott másik?

— Hát... ebben van valami. De meg is tudom cáfolni. Mi van akkor, ha azt ígérem: megjavulok, mondjuk egy évig képmutatásból semmit nem csinállok, erre újra visszafogad, és akkor kezdem a balhékat? Nem egyszerűbb, ha hiszek nekem?

KICSIT GÚNYOS VOLT A MOSOLYA, kétszínű, cinikus. Bejetteti engedte, ha tovább folytatódna a beszélgetés, kiderülhet még olyasmi, amit érdemes feljegyezni. Mi lehet ennek a mosolynak a „véleménye” például a házasságról?

— Házasság? — vonja meg a vállát. — Én jól házasodtam. Annak idején több lehetőségem is volt. Megvisszavágtam a számba vehető jelöltek. Végül el valami szegény lányt, csak úgy, egy szál pendelyben? Azután kuporgatni a lakásra, kocsira, közben jön a gyerek, akkor arra megy el a pénz... és közben az élet. Negyven éves koromra mindegyik meglesz, csak éppen az öngyógyításom nem!

— A börtönben van ifjúság?

— Nem akartam én bejönni! De remélem, ez az utolsó. No,

szóval azután így vettem el. Mindene megvolt. Tizenkét évvel idősebb, az igaz, de nem kellett előlrol kezdeni az életet. Persze, volt egy kis szerelem is!

— Nézze, ha volt egy kis szerelem „is”, akkor már volt érdek „is”. És ha az érdek játszik szerepet, az már kizárja a szerelmet. Nem?

— Lehet. De csak egyszer élünk!

RÉGEN ELŐFORDULT, hogy a szülők erőszakkal kényszerítették gyerekeiket a házasságra, hogy a két család egyesített vagyonát forgatva még többet szerezhesse. Hány életet rontott el, mennyi boldogságot okozott a vagyonért való házassodás... Hány másikon gázoltak keresztül gátlástalanul... Legszívesebben, legmeghatóbban talán Mikszáth Kálmán beszéli el, Különös házasság című regényében.

Ez már a múlté. Napjainkban inkább az emberi értéket keresik a másokban a házassalandók, s nem az anyagit. Mikszáth regényében a fiatalok sorsa a különböző kényszerítő körülmények miatt fordul rosszra. Végleg vagy csak a cselekvés idejére — az utolsó sorok mondatai több lehetőséget sejtetnek.

A CIKKBEN LEÍRT BESZÉLGÉSPARTNERT semmi és senki nem kényszerítette a házasságra. Csupán könnyebb volt beleülni a készbe, amelyet a feleség azzal a bizonyos „kuporgatással” szerzett meg, amitől annyira irtózik a másik. A pénz, a jómód örömet már ismeri, de azt az életmódot még nem, amelyben minden forinthez, minden bútordarabhoz, a gyerek új ruhájához vagy kis cipőjéhez tartalmat az „ezt ketten értük el, ketten szereztük meg” le nem írható jó érzése ad...

Egyszer élünk — mondta. Valóban. De nem mindegy hogyan!

H. A.

A Heti Híradó XVII. évf. 44. számában megjelent keresztregény helyes megjelölése a következő: — Sajnos nem mehetek. Anyu felvágja a tortát, ahogy kitétt a lábát.

Könyvtájalmat nyertek: Szolnoki János elítelt, Sátoraljaújhely; Kordás Nándorné elítelt, Pécs; Márk Imre elítelt, Sopronköhida; Dobrovitsky Udán elítelt, Mária-nosztia; Koltai Gyula elítelt, Bp-I Fegyház és Szig. Börtön.

A pusztai gyerek vacsora után, lefekvés előtt még kiment a ház végéhez. A holdfényben ragyogó tájat át az országút felé bámult, amelyen ma is egész nap, mint egy elvonuló színpadon, annyi csodadolgat láthatott. Szekereket, autót, motoros és pedálos bicikliket, s a járművek mellett sok-sok gyalogost. A gyalogosok közül azt a poroszkáló bácsit, aki meztől haladt az úton. Botjára akasztva, vállára vetve cipelte batyuját és cipőjét is, hogy ne kopjék.

Most is ezt a meztől haladt poroszkáló bácsit látta képzeletében. „Vajon hová poroszkálhatott? Hol lehet most? Valószínű, ő is lepihent már valahol. Békességes kis családja körében csukódik álomra a szempillája. Vagy egy országút menti szénaboglya tövében vetett illatos fűgyat magának? Akkor most ott süti rá a hold, és sziporkáznak fölötté a csillagok.”

A gyerek nézte a tejszínű holdat, amely bizonyosan látja azt a bácsit. A hold körül szürkés karika van, alatta a felszálló por és a leszálló harmat olyan sejtlemessé teszi a vidéket. A harmatos táj felett lilás pára lebeg, az este zsongó nesze árad mindenfelől.

Most hirtelen ezüstös csen-

Leleményesség — egy év nyolc hónap

Módszere a régi maradt, az eredmény sem változott különösebben. A legváratlanabb helyzetekben is feltalálta magát, ha pénzre volt szüksége. S mint az első esetben, másodszor is a szabadságvesztés-büntetés vetett véget ügyeskedésének.

Érdekes véleményt hallottunk róla a debreceni bv. intézetben is. Amíg nem derült ki, kicsoda is valójában, zárkafelől lehetett. Alig néhány hét alatt azonban eljárt az a becsléset. Látszólag mindent értett, mindenre szolgálatkészen válaszolt, ígerte, hogy legközelebb nem fordul elő hasonló szabálytalanság a zárkában. — Természetes, hogy nekem kell jobban vigyázni a rendre, a fegyelmre... — Azonban alig ment ki a felügyelő úr a zárkából, Hevesi István intett a többieknek: — Elmúlt a vihar, folytathatjuk... — Mindenki előtt „jó fiú” szeretett volna lenni. Ez a „játék” persze nem tartott sokáig...

Találón jegyezte meg a nevelő, a huszonnégy éves fiatal emberről:

— Meglepően leleményes. Nagystílus embernek tartja magát. Van is ebben valami, a bűncselekménye is erre vall. Nagyon ügyesen használta ki az emberek hiszékenységet. Így követte el sorozatban a kisebb-nagyobb csalásokat. Gátlástalanul nyitott be magánkisiparosokhoz — előtte azonban gondosan elolvasta a cégtáblát —, és pénzt kért kölcsön. Eleve úgy viselkedett a kisiparossal szemben, mintha nagyon régi ismerősök volnának. Ha valami gyanúsát észlelt, az apjára hivatkozott. Arra, hogy — az a kisiparos, akinél éppen szerencsét próbált — az apja szerint valamilyen nagyon közeli barátja volt a családnak. — Rám azért nem tetszik emlékezni, mert egész szívesen kicsi voltam, amikor utoljára találkoztunk. Az öregem mondta, hogy önhöz bármikor fordulhatok segítségért. Ha jól emlékszem üzleti kapcsolatuk is volt. Én is ilyen ügyben voltam bátor benyitni önhöz. Hasonló szakmám van, és önállóan is szeretném magam. Ehhez azonban, de ezt felesleges is mondani, pénz kell. Nagyon meglepődnek, ha önnel ötven forint komolyabb gondot jelentene! Egeszen rövid időrel van szó. Remek üzlet van kitalálásban, nem szeretném elszálasztani...

Az egyik helyen kinyitott a tárcsa, a másik helyen nem. A sikertelenség nem csüggesztette Hevesi Istvánt, de a siker fellelkesítette. Alig kapta meg valahol az öt- vagy háromezer forintot, már az első italboltban volt. Tömören fogalmazott, amikor a nevelői szobában erről beszélgettünk:

— Én sportot űztem a kocsmázásból. Minden kicsalt pénzt itálra költöttem.

— Közben azért dolgozott.

— Gépkocsivezető voltam. Ott is megkerestem a magam negyest. Ez is elég lehetett volna. A gyerektartás mindössze negyven forint volt.

— S a másik úgy?

— Teljesen véletlen dologról van szó. Mindössze kabátcsere történt.

— Véletlen kabátcsereért még senkit sem állítottak bíróság elé. Esetleg akkor, ha a „véletlenül” elhozott kabátot nem adta vissza a tulajdonosnak.

— A kabát nálam maradt.

— S mi volt a kabátban?

— Igazat mondok: négy nap múlva vettem észre, hogy a belső zsebében egy személyi igazolvány van.

— A személyi igazolvány alapján még könnyebb lett volna megtalálni a kabát jogos tulajdonosát. Ez a személyi igazolvány adta az ötletet az okirathamistához?

— Igen. Az történt, hogy kicseréltem a két fényképet, s ahol a személyi igazolványt kérték, ott én Magyar Béla voltam.

— Erre miért volt szüksége?

— Teszem azt, utazni támad kedvem. Mondjuk Budapestre, ahol legszívesebben szállodában aludtam. A szállodákban a személyi igazolvány alapján kell kitölteni a bejelentőlapot. Nos, én mindenütt Magyar Béla voltam, és nem fizettem. Az ilyesmi többször előfordult...

— Nem nyugtalanította, hogy Magyar Bélát zaklatni fogja a rendőrség a szállodai feljelentések alapján?

— Ilyesmire nem gondol az ember. Jól éreztem magam, s ez volt a lényeg.

— Most hogy érzi magát?

— Nem a legjobban.

Ebben nem kételkedünk. Az egy év nyolc hónap — bizonyára — zavarólag hat, és az is — ámbár ki tudja? — hogy a bíróság fegyház fokozatba sorolta, ahol a feltételes kedvezményre már nemigen számíthat.

— ács —

MÉRLEG

— Fáj a fogam. Már harmadik napja. Aludni sem tudok.

— Hát, nincs éppen a legjobb színben. De tudja a rendes utat, hogyan lehet eljutni a fogorvos székig: már holnap reggel lemehet, van orvosuk. De mondja csak, nem a gyomra fáj inkább? Mintha lefogott volna az utóbbi időben!

— No igen... kétszer húsz nap, kicsit megviseli az embert. Majd lemegy. Néhány nap pihenő, azután jöhet a következő!

★

Siket György fejlődési lapján először dicséretes sorokoztak, utána — sorozatban — fenytések. Szinte

egyik napról a másikra változott meg

látszólag minden ok nélkül.

Mondhatnám úgy is, hogy egy jó fél doboz cigarettát „beszélgettünk el”: körülbelül ennyi fogyott ugyanis el, amíg az okot próbáltuk kideríteni. A hosszútávú beszélgetés közben előkerült egy olyan téma is, amelyről érdemes kicsit bővebben írni...

Siket György elítelt 1948-ban született, szakmája lakatos. Hétéves ítéletét tölti — sorkatonai szolgálata közben elkövetett cselekedeteiért. A beszélgetés időpontjában éppen a negyedik fenytését kapta. Tülnyomórészt munkamegtagadás miatt kellett valamilyen büntetést kiszabni rá.

— Meg tudja magyarázni, miért változott meg hirtelen?

— Több oka volt.

— Egyet próbáljon meg talán kifejezni!

— Hát... van a rabtársadalomban egy szokás, amit mindenkinek be kell tartani. Biztosan hallotta már.

— Sok szokásról meséltek, nem tudom, mire gondol.

— Ha valaki bekerül a börtönbe, a többiek csak a szerintük rendeseket fogadják be maguk közé. És hát, ugye, mi itt élünk benn, egymásra utalva, éppúgy, mint a kinti társadalomban, és be kell tartani az együttélés szabályait.

— Például, milyen szabályt?

— Hát, amiről beszéltem. A többiek kiközösítik az olyan embert, aki fegyelmezett. Lebecsülik, lenézik. És úgy nagyon rossz élni.

— Sötétzárkában jobb?

— No, éppen ez az. Be kell bizonyítanom, hogy

amit más kibír, azt én is kibírom!

Nem vagyok én gyengébb senkinél!

— Tehát akkor mondhatjuk

vő országút szürkéllek. Az országút árkaiból, a nyárfa, fűzfabokrok közül hangzik most fel a csengő hangja.

A gyerek utána megy. S most túl az országúton, a sík mezőn hangzik fel a hang. A gyerek átugrik az árkon, át-szalad az országúton, elindul a mezőn. A tejszínű hold alatt, a föld felett gomolygó lilás-szürké párázatban látni véli maga előtt a csengőtűs bárányt. Makacsul megy utána. Ha elveszti szem elől, megáll. Fülel, hallgatózik. És ekkor előtte a távolban ismét és ismét felhangzik a hívó csengőszó.

Messze, bent a sík mezőn a gyerek az opálos ég alatt nem érzékeli a térnek sem a szélét, sem a hosszút. Csak a csengő, öleli a csend.

Most mintha egy ismerős, különösen kedves hang érne a föléhez. A háta mögül jön, távoli tiszta emberi hang. Az édesanyja szólítja panaszo-

san: — Merre vagy, kisfiam? De a csengő is nyomban megszólal. Két picit csönget, majd egyet, majd harmat, négyet-ötöt. Itt előtte, mindig egészen közlrol hallatszik.

A gyerek az opálos ég alatt az áttetsző ködben tovább megy a csengőszó után.

Sz. G.

azt, hogy saját „vagányságát” akarta bizonyítani a többiek előtt?

— Igen.

— De mintha valami olyasmit is említett volna, hogy „néhány nap pihenő, és jöhet a következő”. Ezek szerint saját „erényeit”. tekintélyét még nem érzi elég megalapozottnak?

— Nem tudom. Lehet. Majd meglátom...

— És gondolja, hogy ez a maga által említett szabály általános érvényű, tehát sehol sem lehet fegyelmezettlen tölteni a szabadságvesztés-büntetést?

— Nem tudom. De úgy, ki-közösítve, rossz lehet.

— Beszéltem már olyan elítéltelel is — azóta már szabadult —, aki tizenöt évet töltött benn, és egyetlen fenytése sem volt! És nemcsak a felügyelet, hanem az elítélttársak is elismerően nyilatkoztak róla. Ó vajon hogyan csinálhatta?

— Lehet, hogy van ilyen. De próbálja az én helyzetemet megérteni:

ha másképp viselkedem,

akkor a többiek részéről ez nagyon rossz következményekkel járna!

— Következmény... egy másik következményre soha nem gondolt? Arra, hogy mi lesz szabadulása után?

— Hát például, ez az. Erre is gondoltam sokat. Mi lesz, ha később, a szabad életben összekerülök valamelyik rabtársammal, és ő azt mondja majd, hogy én egy hitvány ember vagyok?

— Vagyis rossz véleményrel lesz magáról, mert itt benn fegyelmezettlen viselkedett?

— Igen. Nem is szólvá arról a belső helyzetről, amiről beszéltem.

— Én nem ilyen következményre gondoltam, hanem például olyanra, hogy később egyáltalán nem lesz közömbös, milyen véleményt adnak magáról, ha mondjuk, el akar helyezkedni valahol! És innen kénytelenek azt mondani, hogy fegyelmezettlen, rossz munkakerő! Nehezebben vagy rosszabb helyre tud elmenni dolgozni, ha elmegy egyáltalán. Azután már könnyű az út visszafelé...

— Hát igen... ebbe fogok beleörülni! Nagyönis jól tudom, végiggondoltam már nemegyszer mindazt, amit elmondt. De az még messze van... a többiek pedig közel!

— És még egyet ne felejtsem el! Most, ahogyan elmondt, az a legnagyobb gondja. Mit szólnak mások. Ne törődjen vele, próbálja meg nem fievelemben venni ezeket az elítélteket!

Szabadulása után is előfordulhat, hogy valamelyik munkatársa ferde szemmel néz magára a börtön miatt... emberi dolog, ami ellen

csak a bizonyítás ér valamit.

Bizonyítani pedig először úgy kell, hogy az ember nem törődik ezekkel a sanda pillantásokkal, hanem dolgozik tovább. Amazok majd rájönnek, igazuk volt-e a gyanúsítgatásokkal, vagy sem...

— Mérélegtem már mind-est. Éjszakánként ébren vagyok, tépelődöm, gondolkodom. — És közben gyűjti a fenytéseket, folytatja azt, amit — saját maga szerint helyesen — e kezdett!

— Még nem döntöttem. Hol is? billen a mérleg, hol oda. Bele fogok örülni!

★

Szinte vágni lehetett a füstöt a nevelői szobában, mire befejeztük a beszélgetést. Siket György elítéltelel abban maradtunk: egyszére megírom ezt a cikket, és később még megkeresem, megtudni, hogyan „döntött”. Körülbelül három éve van még a szabadulásig. Még nem csukta be a kaput végelegesen maga mögé. Ha akarja, egészen más vélemény is kialakíthat magáról. A mérleg nem salát magától billen egyik vagy másik oldalra hanem attól, hogy melyik karját húzza erősebben a súly... H. A.

ORSZÁGÚT MELLETT

A gyermek és a csengő

getyűsző hasít bele élesen a csendbe. Kettőt cseng, majd egyet, majd harmat. Utána olyan megint a csend, hogy szinte fáj a fülnék. Mintha a csengő halk elhalásával megszűnt volna az esti zsongás. A gyerek fülében a csengő hangja visszhangzik újra, meg újra.

Visszhangzik, vagy újra hallja? Most egészen közlrol, innen a ház mögött kezdődik kukoricatábla széléről hangzik fel a csengő szava. Kettőt, egyet, harmat cseng, majd gyorsan még harmat, négyet, ötöt, úgy, mintha kiscsengős hársny legelészne.

A gyerek azt is hiszi, hogy kisbárány rázza a csengőjét. „De hogy kerülhetett ide most bárány? A vásárosoktól maradtatott le? Vagy valami nyájból kóborolhatott el? De az őrzője hogy nem vette észre?”

A gyerek a hang után indul. Ott áll már, ahonnan az imént a csengőszó jött. Az érett kukoricaszárak megsárgult levele aranyosan csillog körülötte. A gyerek érintésétől megzörren egy kukorica-

szár, s mint egy jelre, beljebb, a kukoricásban ismét megszólal a csengő. A gyerek áll, figyel, majd óvatosan elindul a hang után. Nyolc-tíz lépést halad. Már itt kellene lennie annak a báránynak!

Megáll. Hallgatózik. És ekkor ismét beljebb, a kukoricatábla közepén hangzik fel a csengő: kettőt, harmat, majd négyet-ötöt cseng. Mintha a fiúcskát hívná: Gyere, itt vagyok!

A gyerek megy a csengőszó után.

Már a kukoricatábla közepén jár. Már tán kifelé tart belőle. Ha megáll, a csengő ismét és ismét felcsendül előtte, és a gyerek megy utána: Utól kell érnem! Meg kell találnom!

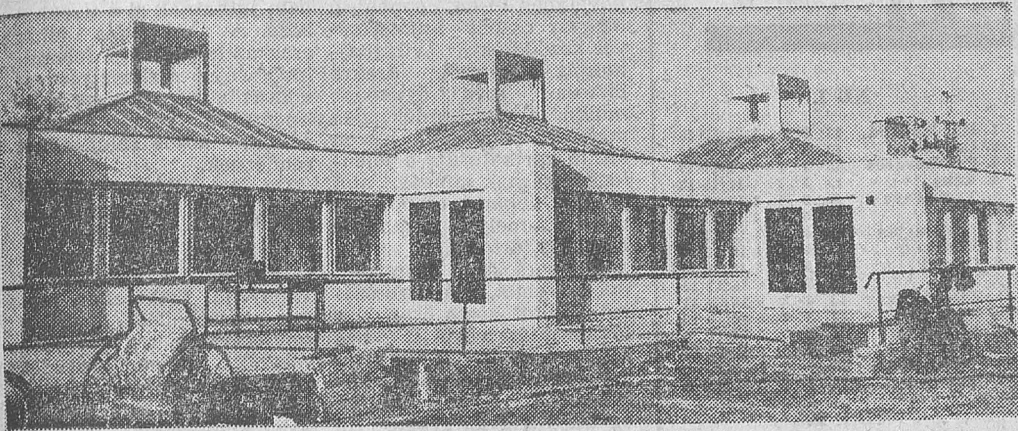
A csengő meg-megcsendül, majd elhallgat. Mindig előtte. A fiúcska meg-megáll, majd ismét indul. Mindig előre.

Ha hátrafordulna, s úgy figyelne a csendben, talán visszasza, hazacsálna az igéző csengőszó. Hazavezetné. De a gyerek csak előre figyel.

Már túljutott a kukoricatáblán. Előtte a végtelenbe vi-

ÓVODA - HATÁRIDŐ ELŐTT

Köszönet az építőknak

A Heti Híradó november 3-i számában a harmadik oldalon Házasság, család, gyermek... cím alatt megjelent cikkünkben a következőket írtuk:

„Amióta megszületett a Minisztertanács határozata, a napi- és hetilapok visszatérő témája lett a népesedéspolitikai és természetesen az ezzel összefüggő sok-sok kérdés, probléma. Lapunkban mi is ismertettük a határozatot, amely jelentős intézkedéseket tartalmaz a családok fokozott támogatása, a gyermekek egészségének hatékonyabb megővése érdekében. Az anyagi és nem anyagi feltételek javítása megkönnyíti a gyermekek felnevelését, ellátását; az ésszerű, megmondott családtervezésre való oktatás-tanácsadás a születendő gyerek sorsán, családját otthoni helyzetén van hivatva javítani...”

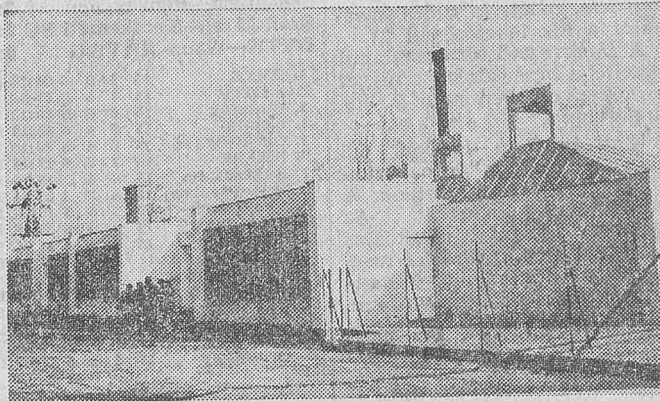
Bölcsődék, óvodák sokasága épül szerte az országban. Égető szükség van a dolgozó szülők gyermekeinek bölcsődei, óvodái elhelyezésére. Tény

azonban, hogy kevés a férőhely. A kormány határozata szellemében növelni kell a férőhelyek számát, ezzel együtt csökkenteni kell az óvodák és bölcsődék építésének határidejét.

Tököl községben is nagy szükség volt új óvodára. Akorábbiak már nem feleltek meg a követelményeknek, és férőhelyben sem tudták az igényeket kielégíteni.

Ez év áprilisában új óvoda alapjait rakták le. Az átadási határidőt 1973. december 31-én jelölték meg. A terveknek megfelelően, hetvenöt kisgyerek számára korszerű épületet terveztek. Nagy méretű, tágas, világos játszó-, pihenő szobákkal, fürdővel, önálló konyhával, mellékhelyiségekkel. A kivitelezésbe üzemek, vállalatok kapcsolódtak be a községi tanácsnál kívül. A dolgozók társadalmi munkában járultak hozzá felépítéséhez. Tököl község legszebb épületét november 7-én, a határidő előtt átadták, amelyet birtokba vehettek a gyerekek.

Ezt a csodálatosan szép épületet tömören mesepalotának lehet nevezni.

A megnyitó ünnepségen a kis táblán a következő szöveg állt: Köszönet az építőknak!

A község vezetői az átadás után elmondották, hogy a tököli büntetés-végrehajtási intézetben levő elítéltek munkája

nélkül nem kerülhetett volna sor erre a jelentős eseményre. — A teljes belső berendezést, a szekrényeket, az ígyakat, az asztalokat, a pohár- és törülköző tartókat, valamint a személyzeti szobák beépített szekrényeit, a közös termek faburkolatát az elítéltek készítették, mégpedig kifogástalan minőségben — tájékoztatott bennünket a község egyik vezetője.

Bármilyen kéréssel fordultunk hozzájuk, azonnal teljesítették. Ilyen együttműködésre nem mertünk gondolni. Az elítéltek tudásuk legjavát adták. Ha kellett, éjjel-nappal dolgoztak. Szívügyüknek tekintették az óvodát. Csak a legnagyobb elismerés hangján lehet szólni önzetlen segítségéről. Nem túlzás, ha azt mondom, emberfeletti teljesítményt produkáltak.

Gyönyörű az új tököli óvoda, én pedig megilletődve tolmácsolom a megérdemelt dicső nyilatkozatot. Úgy érzem, hogy valamennyi elítélt, aki részt

Csak azért, mert cigány?...

KÉT RIPOORT

Az első alany.

Három év, négy hónapot kaptam, 1974. IV. 24-én szabadul egésszel, az idén VII. 24-én szabadult volna kedvezmény-nyel. Eddig egyszer volt fenytve. Felesége elhagyta már régebben, jelenleg másodszor lakója a bv. intézetnek.

Ennyit röviden róla.

Abban a szalagban dolgozik, amely állandóan első a munkában, szinte lehetetlen megelőzni őket. Neki az elmúlt hónapban 124 százalék volt a teljesítménye (Pedig tíz napot hiányoztam! — veti közbe), áprilisban 160 százalékot ért el — a beszélgetés időpontjáig.

Művezetőjének véleménye:

— Nagyon iparkodó. Csöndes ember, de ég a keze alatt a munka. Egy speciális gépen dolgozik. Semmi rosszat nem mondhatok rá. Megállja-e a helyét a szabadulás után? Ki tudja. Csak dolgozik, dolgozik..., hogy mi mindenen töpreng közben, nem tudom. — Hogyan szabadult az előző büntetéséből?

— Tisztelettel, harmad-kedvezmény.

— Meddig volt kinn?

— November harmadikán jöttem el a börtönből, és december huszonegyedikén kerültem vissza.

— Bent meg tud állni a saját lábán. Később miért nem vigyáz magára? Ezzel a szorgalommal jobban kereshetne...

— Tisztelettel, nagyon sokat gondolkoztam ezen. Remélem, és erősen elhatároztam, többet nem teszek olyat, amiért viszázkaphatnék.

— Ezt nyilván az első szabadulásakor is megfogadta?

— Igen, de akkor még fiatalabb voltam, s azóta történt velem egy, s más. És még valami: szüleim is fiatalabbak voltak.

— Mennyi idősök?

— Anyám hatvankét, apám hetvenhárom éves. Betegek, munkaképtelenek, kevéske segélyből tengődnek. Felettük gyorsabban múlik az idő, mint felettem.

— Miért „hajt” ennyire?

— Nehéz megmagyaráznom. Egyrészt, mert nem tudok másképp dolgozni, csak gyorsan. Aztán: így többet küldhetek haza szegény szüleimnek is.

— És még miért?

— Szeretnem hasznossá tenni magam. Szeretném végre kinn is, végleg... Fiatal vagyok még, nem akarom állandóan a börtönöket járni! Szeretném úgy rendezni az életemet,

hogy ez a tempót később is tartani tudjam... és ne úgy kelljen a szüleimet segíteni, mint tavaly karácsonykor. Ok azt írták, ne küldjek haza pénzt, majd meglesznek valahogy, inkább nekem legyen itt benn. De azért küldtem. Azonban ez kevés mindazért, amit eddig tőlük kaptam.

Mindig visszatér a szüleire, milyen rossz lehet nekik a gyerekük nélkül. Nemrég halt meg két és fél éves kisfia... Talán ez a szomorú esemény ébresztette fel benne azokat az érzéseket, amelyek — remélhetőleg — erőt adnak a továbbiakhoz?

★
Egy másik nevelői vélemény:

— Ha valaki munkakerülő, ezért kerül vissza állandóan, az érthető. De ha szeret dolgozni, nehezen érthető.

A második alany.

Az elítélt nagyot sóhajtott.

— Harminchat-negyven hónapot töltöttem eddig benn, csak szabálysértésekért. Az ital miatt... olyankor nem tudtam vigyázni magamra. De ez már rég a múlt... megváltoztam.

— Az előző szabadulás előtt is így beszélt, nem?

— A feleségem tudná bizonyítani, mennyire igazam van. Csak ő tartja bennem a lelket. Tessék elképzelni a mostani szabadulásomra új inget, öltönyt, cipőt küldött be. Nagyon jól megértjük egymást... ő is unja már ezt az állapotot.

— Miért biztos abban, hogy megváltozott? Eppen most?

— Már régen. Majdnem egy évvel ezelőtti ügy miatt vagyok benn. REF-es voltam, és elkaptak a kocsimban. Utána is voltam még egyszer-kétszer, ha nagyon elkeseredtem. Sehol nem vettek fel, csak alkalmi munkára. A többiekkel aztán elmentünk, ha megkaptuk a pénzt. Egyik este látom ám, hogy a szomszédom zsebéből kiáll egy nagy konyhakés. Megböktem csöndben, mire kell? Rám hunyorított: Hátha történik valami! — Erős voltam, kifizettem az én körömet, és hazamentem. Másnap hallottam, hogy berúgtak, összeverekedtek, a kés is előkerült, és elvitték az egész társaságot. Kell ez nekem? A következő fizetéskor egyedül megittam egy korsó sört — akkor már lehetett —, szépen odaálltam az asszony elé, és mondtam:

— Ne haragudj, egy korsó ára hiányzik. Itt a többi.

Ő csak nézett rám csodálkozva, mert soha nem tettem még így, aztán a nyakamba borult, úgy kezdett el zokogni: Csakhogy végre megjött az eszed! — Azóta nem is cselekedtem másképp. Vasárnaponként ő hozott egy kis bort, azt megiszogattuk, de a régi életnek vége lett. Nemrég jött az értesítés a Ládagyárból, hogy felvettek állandó munkásnak. Olyan boldogok voltunk! És erre utána kapom a „behívót”. Kezdek mindent újra előről... de már másképpen.

— Nem fogja ezeket a sorokat újra benn olvasni?

— Erős akarat kell hozzá, semmi más. A többiek nevetnek, amikor látják, mennyire dolgozom. De ők rabsegélyvel szabadulnak, én nem... más most tervezik, hol isszák azt is el, hívnak engem is. De nem megyek. Vár az új ruha, a feleségem, a két gyerekem. Most érzem igazán először, mit jelent apának lenni. Kérdeztem a múltkor a fiamat: nem bántanak a többiek? Azt felelte, nem, de én akkor is téged szeretnék... Az előző szabadulásakor (jó másfél éve) még nem így gondolkoztam. Elég volt a börtönből, végleg másképp akarok élni ezután.

— Tudja szolt közbe a nevelő —, éppen ideje lenne, ezt tesszem hozzá ilyenkor.

Csatlakozunk a véleményéhez, és reméljük, hogy a „lenne” valósággá is válik...
H. A.

ÚTVESZTŐ

11

Bélával úgy beszéltem meg, hogy egy-két éves koráig intézetbe adom a gyereket, azután mi neveljük tovább. Addig a lakást is rendbehozzuk, pénzünk is lesz. A gyereknek is jobb lesz így. Az intézetben jó helyre került, szereték. Sokszor elmentem hozzá. Barátnőmet, anyámat és több ismerősimet is elvittem hozzá. Béla fényképet csinált róla. Bélát megkértem, vegyen feleségül. Kitértük az esküvőt. A III. kerületi tanácsnál esküdünk. Nem voltunk sokan, csak Béla barátai és az én barátom. Sem az én anyám, sem Béla szülei nem voltak ott. Mi nem hívtuk őket, mert furcsa lett volna ez a társaság és a szülők.

Az esküvő után a Muskátliba mentünk. Aznap érkezett meg egy amerikai magyar barátom, Gazsi, aki 50-ban disszidált, és azóta két éveken keresztül hazalátogatott. Eppen elhelyezkedtünk az asztalnál, amikor odajött gratulálni. Ideges lettem. Mikor Budapestre jött, mindig vele voltam.

Karácsony és újév között egy este újra összehá-

koztam Gazsival. Reggelig a Muskátliban ittunk, utána a Royalba mentünk. A portás nem akart felengedni, de ő olyan kirkuszt csinált, hogy végül felengedtek bennünket. Másnap dél felé mentem haza. Béla a ház előtt várt. Falféher volt az idegességtől. Nem bántott, csak elmondott mindennek. Az anyjái ebédre vártak minket. Erről teljesen megfeledkeztem.

Hidd el — mondtam —, csak téged szeretlek, de kell a pénz. Vissza kell mennem hozzá, lehet, hogy a Mátrába megyünk. Ha valami közbejön, értesítelek, ha pedig nem, akkor este már itthon vagyok.

Átöltöztem, és mentem vissza a Royalba Gazsihoz. Kocsit akart bérelni, hogy azzal menjünk a Mátrába, de a rossz idő miatt maradtunk.

Este, amikor hazamentem, a férjem már aludt. Részeg volt.

Másnap, egész nap és egész éjjel Gazsival voltam. Ebédelni a Mátyás pincébe mentünk. Izgatottan, kapkodva nyeltem a falatokat, mert sietnem volna már haza. Tudtam, minden szanaszét hever. És a férjem vár. Gazsi közölte, hogy délután elutazik.

Mikor hazaértem, a férjem még nem volt otthon. Gyorsan nekiálltam takarítani. Mire jött, készen voltam, éppen fűrdtem. Kedves volt, elég jókedvű, igaz italszaga is volt.

— Most jöttem nemrég — mondtam —, ne haragudj, de főzni nem tudtam.

Lementünk a szemben levő vendéglőbe. Szent volt a béke.

Ismét terhes lettem. Né-hány napig a János Kórházban feküdtem. Elégé legyengülve kerültem haza. Az orvos elrendelte, hogy egy pár napig feltétlenül fekvőjek. Béla édesanyja is kórházban volt. Mivel nekem pihenni kellett, nem tudtam bemenni hozzá, Béla egyedül látogatta meg. Este később jött haza. Elmondta, hogy van az édesanyja és elmesélte, hogy apjával beült egy presszóba, és elbeszélgették az időt.

Másnap, mivel pénzünk nem volt, úgy határoztam, lemegyek a Muskátliba, s bár beteg voltam, arra gondoltam, csak jön valaki, akitől tudok pénzt szerezni. Béla ellene volt a dolognak, de én azért is lementem. Maca elmesélte, hogy férjem egy vörös hajú, alacsony nővel a Keringő presszóban ült, nagyokat nevette. Béla a kezét csókolgatta.

Sértett a dolog. Minden eszembe jutott, az italtól még jobban elkeseredtem. Arra gondoltam, volt idő, amikor elmosogatott helyettem, hogy

a kezem szép maradjon, mert féltett, szeretett. Sokáig tűnődtem, mit tegyek, végül úgy döntöttem, elköltözőm tőle al-bérletbe.

Orsós Pelegrin, barna hajú, kreol bőrű fiú volt. Dolgozni nem szeretett, így elég sok adósságot csinált rövid idő alatt. Klári kérte, vegye el feleségül, nehogy kitiltás legyen a dologból. Pelegrin ebbe bele is egyezett, de kérte Klárit, fizesse ki az adósságát.

Az egyik lány, Baba ismer-nekiálltam Pelegrin szüleit. Felment hozzájuk, és elmondta, hogy Pelegrin kit akar elvenni. Azt is elmesélte, hogyan él. Mari néni — Pelegrin anyja — majd elájult ijedében. Pelegrin nagyon szerette, és hallani sem akart az esküvőről. Pelegrinnek ennek ellenére összeházasodtak. Klári nem szólt senkinek, csak egy-két embert hívott meg. Tőlem félt, azt hitte, botrányt csinál az esküvőjén. Nem tudom, miért gondolt erre, hiszen nekem Pelegrinnel soha sem volt dolgom, nem szerettem. Szimpá-tikus volt nekem, így aztán időnként elbeszélgettünk. Közös fodrászsnoktól tudtam meg, mikor és hol lesz az esküvőjük. Minden rosszindulat és rossz szándék nélkül mentem el az esküvőre. Béla, a férjem is ott volt, jó barátja volt Pelegrin. Pelegrin édesapja eljött, de édesanyja ott-hon maradt. Hallani sem akart

semmiről, csak sírdogált egy-magában.

Többször elmondta, hogy ebből a házasságból lehet valami, talán megszokják és szeretni is fogják egymást. Férje odajött hozzám:

— Minek jöttél ide? Botrányt akarsz csinálni?

— Nem, dehogy, gratulálni szeretnék.

Klári fekete ruhában eskü-dött. Talán boldog volt, legalábbis annak látszott. Meghívtak az esküvői ebéd-re.

Később Pelegrin érdeklődött, hová megyünk.

— Én a Muskátliba — mondtam —, ti, ahová akartok.

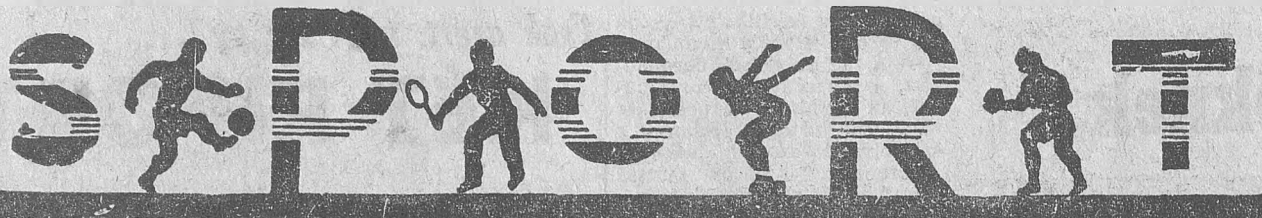
— Mi is megyünk.

— Felőlem. Elfértek, elég nagy a helyiség!

Béla a kelténél többet ivott Felkért táncolni bár csak kis ideig ütem velük együtt az asztalnál. A pultnál telepedtem le, nem azért mintha ismerkedni akartam volna, hanem, mert elegendő volt az esküvőből. Ittam a lányokkal, mindig meghívtam azokat, akik a pultnál ültek. Nem szerettem egyedül inni. Vél férjem odajött és kért, menjek el vele táncolni. Megkérdeztem, mit szol hozzá a barátja. Nem szólt egy szót sem, ott-hagyott.

T. K.

(Folytatása következik.)

Foghíjas lelátó előtt kiábrándító játék

NDK—Magyarország 1:0 (1:0)

Kellemetlenül szeles, csipős, hideg időben kezdődött szerdán délután a Népstadionban Magyarország—NDK legjobb labdarúgóinak 180 perces harca. Először a két utánpótláscsapat találkozott, s ez a mérkőzés 1:1 (1:0) arányú eredménnyel végződött. Baros 9. percben elért vezető góljára a német Riedel az 55. percben válaszolt, s ezzel mindkét csapat elsütötte puszkaporát. Sok reményt keltett, bizony, nem láttunk tőlük...

A két nagyválogatott találkozásának kezdetére alig 10 ezer néző gyűlt össze. A mi csapatunkban három újonc védőjátékos, a vendégeknél két cserejátékos mutatkozott be először válogatott mezben. Az osztrák Bucek sípjelére a két együttes a következő összeállításban kezdte el a játékot.

Magyarország: Rapp — Kólar, Harsányi, Bálint, Megyesi — Juhász, Kocsis, Somogyi — Fazekas, Bene, Kozma.

NDK: Blochwitz — Fritzsche, Bransch, Weise, Kurbjuvit — Tyll, Dörner, Tauck — Sparwasser, P. Dücke, Hofmann.

Az első negyedóra után valamit csökkent a kezdeti

iram. A 35. percben váratlanul az NDK szerezte meg a vezetést. Dücke a jobb oldalon tört előre, kicselezte Harsányit, és a magasban beívelt labdát a jó ütemben felugró, fedezetlenül maradt Lauck a bal oldalról az ellenkező sarkokba fejelte a tetteitlen kapus mellett. Rapp talán kiléphetett volna? ... 1:0 az NDK javára, és az első félidő ezzel az eredménnyel zárult.

Szünetben egyik csapat sem változtatott, és így a játék képe sem tükrözött mást, mint amit addig láttunk. Az eredménytelen újabb 20 perc után Kozmát és Fazekast Nagy és Szőke váltotta fel. Az újpesti játékos egy perccel belül bebizonyította, hogy szükség van rá a csapatban, bár Bálint halszállal kapu mellé lött. A közönség elégedetlenkedett, egyre gyakrabban hangzott fel a füttys, és csak elismerés illeti azt a maroknyi tábor az L-szektorban, amely a hideggel dacolva, dudákkal, zászlókkal buzdította a magyar csapatot.

Az utolsó negyedórán élcsedet a küzdelem. Ami elképzelhetetlen volt — bekövetke-

zett. Hiába dolgozott ki a magyar csapat 5—6 komoly gólhelyzetet, a játékosok gyorsasága, idegessége minden lehetőséget meghiúsított. Elég lett volna egyetlen jól sikerült lövés az első félidőben, s akkor többgolos győzelmünket az NDK — minden elismerést megérdemlő — válogatottja sem akadályozhatta volna meg.

A két csapat közül a tervszerűbben és jobban játszó NDK volt jobb, s győzelmeinek értékét az is növeli, hogy valójában alig volt gólhelyzet, mégis ki tudta használni a kis lehetőségeit.

A játékvezető kifogástalanul vezette a mérkőzést, amelyet a legszívesebben nem is láttunk volna.

Húsz évvel a londoni 6:3 után a magyar futballszurkolók csak kesereghetnek. A jubileum nem sikerült... Az idei hat válogatott mérkőzésből egyet sem nyertünk meg, négyszer döntetlenül játszottunk, kétszer pedig kikapunk. Egyel több azon országok száma, amelyeknek labdarúgói elmondhatják — a Népstadionban győztük le a magyarokat!

arra, hogy a maximumot „kihúzza” a játékból.

A nagy nemzetközi koncertben szerencsére a magyar futball is ott van (Ú. Dózsa, Bp. Honvéd), de nem elég meggyőzően. Némi jele a magyar bajnokságon is található annak, hogy nem lehet a múltból élni, változnak az idők. Két fordulóval az őszi szezon vége előtt mi sem mutatja ezt jellemzőbben, mint az, hogy a Vasas a tizenegyedik helyen „szegyenkezik”, s az MTK sem áll sokkal jobban. Csak örülni lehet annak hogy Magyarország is az eddiginél sokkal nagyobb szerepet játszanak olyan csapatok mint a Rába, a Salgótarján, Tatabánya, Videoton, Pécs.

Ú. Dózsa—Rába ETO 2:0
Megyeri út, 5000 néző. Vezetete: Szilvási. Gólok: Tóth (26 p.), Bene (28 p.).
Ú. Dózsa: Szentmihályi — Kólar, Harsányi, Noskó, Juhász — Duna III. Tóth — Fazekas, Bene, Nagy, Zámbo.
Rába ETO: Borbély — Izsáki, Pozsgai, Magyar — Somogyi, Sebők — Péntes, Varsányi, Stolicz, Póczik, Glázer.

MTK—Csepel 1:0
Népstadion, 2000 néző. Vezetete: Bana. Gól: Koritár (68 p.).
MTK: Gócs — Török, Duna, Csorna, Nyírő — Kovács, Csetényi, Borsó — Lucska, Koritár, Kunzst.

Csepel: Fátér — Vellai, Sándor, Kandí, Hunyadi — Godán, Somogyi, Gulyás — Csordás, Bartos, Buronyi.

Bp. Honvéd—Vasas 1:0
Kispest, 2500 néző, vezette: Somlai. Góllövő: Pusztai (47 p.).
Bp. Honvéd: Bicskei — Kelemen — Ruzsinszki, Szűcs, Varga — Pál, Lukács, Pintér — Pusztai, Kocsis, Kozma.
Vasas: Mészáros — Török, Fábrián, Lakinger, Kántor, Gass, Müller, Vidáts — Szabó, Tóth B., Szőke.

Szegedi EOL—Dorog 0:0
Szeged, 3000 néző, vezette: Cserebáti.
SZEOL: Gujdár — Várhelyi, Bánfalvi, Kozma III., Virág — Mészár (Ladányi 78 p.), Varga, Pataky — Szeghalmi, Vass (Wenner 70 p.), Antal.
Dorog: Schnitzer — Asóirány, Tóth, Berecz, Gabala — Kocsár, Ecker, Peszkei — Takács, Laczkó, Bartalos (Horváth 75 p.).

Pécsi MSC—Tatabánya 1:0
Pécs, 6000 néző, vezette: Münz. Gól: Horváth (40 p.).
Pécs: Rapp — Kincses II., Kocsis, Maurer, Tóth I. — Farkas, Bálint, Konrád — Rónai (Bencsik 46 p.), Juhász, Zombori.
Tatabánya: Csepocz — Hernádi (Nagy 64 p.), Kovács, Laczkó, Knapik (Takács 64 p.), Horváth — Néder, Salló, Tóth, Szabó, Kómuves.

FTC—Salgótarján 2:2

Népstadion, 8000 néző, vezette: Marton. Gólok: Branikovits (44 p.), Básti (53 p.), Magyar (60 p.), Kajdi (67 p.).
Ferencváros: Domján — Martos, Bálint, Elpel, Megyesi — Juhász, Kú — Szőke, Branikovits, Máté, Magyar.
Salgótarján: Magyar — Miklós, Kmetty, Horváth, Sáfány — Barta, Répás, Básti — Szóó, Kajdi, Jeck.

Videoton—Egyetértés 3:0
Székesfehérvár, 6000 néző, vezette: Petri. Gólok: Fejér (60 p.), Szalmágy (71 p.), Kovári (89 p.).
Videoton: Kovács L. — Vas, Nagy II., Fejes, Mester — Hartványi, Kovács J. — Wollek, Szalmágy (86 p. Kuti), Karsai, Csukovics (86 p. Tieber).
Egyetértés: Hajdú — Vágvolgyi, Józsa, Sávári, Szegedi — Komáromi, Selenka (77 p. Straub), Siklósi — Szuró, Weimper, Halápi (71 p. Turai).

ZTE—Haladás VSE 2:0
Zalaegerszeg, 15 000 néző, vezette: Palotai. Gólok: Kelemen (30 p.), 66 p.).
ZTE: Déri — Molnár, Papp, Mihalecz, Fló — Gáspár, Tóth Gy. (Kocsis 35 p.), Józsi — Kelemen, Szabó, Bita.
Haladás: Szarka — Szántai, Horváth, Pék, Balogh (Stóder a színpadon) — Halmosi, Farkas, Kucsár — Bíró, Király, Fehérvári (Derdák 56 p.).

Eusebio utóda...
Az idő kérelmetlenül elszállt még az egykor a közönség kedvenceként dicsőített világsztárak feje felett is. S az alól még Eusebio, a Benfica csillaga sem kivétel. Már alig néhány éve egy-egy kirobbanó játékaival, távoli, ágyúszó lövéseivel mérkőzéseket nyert meg a portugál válogatottnak és a Benfica-nak. Eusebio ma már árnyéka önmagának, csak fellángolások vannak, s már csak az egykor fényes csillaga utóda névvel él. Nyomában azonban már ott vannak azok a fiatal tehetségek, akik későbbi helyet követelnek maguknak.

Közülük listaként tűnt fel Tamagnini Manuel Gomes Baptista, röviden Nené, aki alig huszonegy éves kora ellenére máris mindent tud, amit egy klasszis játékosnak tudnia kell. Az atletizmus, csupa izom, füvvel belülről szöszölő csészék, kivül gyors, ártó, gyorsan csúszó, különleges vesztések a futáson, néha egészen lehetetlen szögökből, váratlanul leadott lövések.

Bár Nené Portugáliában látta meg a nagyvilágot 1951-ben, az afrikai portugál gyarmat Mozambique-ban nevelkedett — mint Eusebio. Már kora évekében szinte reggelről estig focizott. Játékos-álvafutását a mozambique-i Ferrovarios de Manica nevű klub csapatában kezdte. Kivételre későbbre került hamarosan feljegyzetek a portugál szakvezetők, s ennek köszönhető, hogy már 1957-ben ifjúként, a Benficahoz került, ahol Fernando Rivera, a klub akkor világhírű edzőjének keze alatt érett csak Nené igazán klasszisjátékosává.

NB I.

1. Bp. Honvéd	13	9	—	4	29:12	18
2. Ú. Dózsa	13	8	2	3	31:20	18
3. Ferencváros	13	7	3	3	24:14	17
4. Rába	13	7	3	3	17:15	17
5. Tatabánya	13	6	4	3	19:15	16
6. Pécs	13	5	6	2	14:13	16
7. Salgótarján	13	4	7	2	13:12	15
8. Videoton	13	5	4	4	18:17	14
9. Csepel	13	5	3	5	19:18	13
10. MTK	13	5	2	6	16:17	12
11. Zalaegerszeg	13	4	3	6	13:20	11
12. Haladás	13	3	4	6	12:16	10
13. SZEOL	13	3	3	7	14:17	9
14. Vasas	13	2	5	6	11:17	9
15. Egyetértés	13	—	7	6	9:25	7
16. Dorog	13	1	4	8	11:22	6

NB I. B.

Bp. Spartacus—KKFSE	1:0
Eger—Békéscsaba	0:0
Dunaújváros—Várpalota	1:1
Oroszlány—Olajbányász	2:0
Budafok—Debreceni VSC	1:0
Komló—MÁV DAC	1:0
Szekszárd—Pénzügyőr	3:2
Szol. MTE—Kecskeméti SC	2:0
DVTK—Ganz-MÁVAG	5:1

1. DVTK	15	9	3	3	28:12	21
2. SZMTE	15	7	5	3	21:15	19
3. Budafok	15	6	6	3	20:12	18
4. Komló	15	6	4	5	15:13	16
5. Olajbányász	15	6	4	5	19:18	16
6. KKFSE	15	7	2	6	19:18	16
7. Békéscsaba	15	6	4	5	15:14	16
8. Dunaújváros	15	5	5	5	25:24	15
9. Kecskeméti	15	5	5	5	17:25	15
10. MÁV DAC	15	4	6	4	19:16	14
11. Szekszárd	15	3	8	4	11:11	14
12. DVSC	15	4	6	5	13:14	14
13. Bp. Spartac.	15	4	6	5	17:19	14
14. Pénzügyőr	15	4	6	5	12:28	13
15. Várpalota	15	4	6	5	12:13	13
16. G.-MÁVAG	15	4	5	6	14:21	13
17. Eger	15	4	4	7	19:25	12
18. Oroszlány	15	4	3	8	12:22	11

NB II.

Nyugati csoport

Dunaújv. Ép.—K. Rákóczi	2:0
Győri D.—Bakony Vegyész	4:2
Táncsics SE—BKV Előre	1:1
Máza—Szászvár—Szf. MÁV	1:0
SZSE Dózsa—Füzfő	1:4
Sabaria—Sopr. Textiles	1:1
KOMEP—Pécsi VSK	0:1
Körmend—Győri Elekt.	2:0

1. Füzfő	14	7	4	3	29:16	18
2. S. Textiles	14	5	8	1	16:7	18
3. Győri Dózsa	14	7	3	4	25:18	17
4. PVSK	14	6	5	3	19:15	17
5. K. Rákóczi	14	7	2	5	30:17	16
6. Táncsics SE	14	4	8	2	20:17	16
7. Sabaria	14	4	7	3	14:13	15
8. Máza—Szászvár	14	6	3	5	15:20	15
9. KOMEP	14	5	3	6	12:20	13
10. Bakony V.	14	3	7	4	16:20	13
11. Körmend	14	5	3	6	15:19	13
12. Szfv. MÁV	14	6	1	7	15:21	13
13. BKV Előre	14	3	6	5	16:18	12
Dunaújv. Ép.	14	4	6	4	16:18	12
15. Gy. Elekt.	14	4	3	7	15:24	11
16. SZSE Dózsa	14	1	3	10	12:37	5

Északi csoport

Gyöngyös—Nagybányó	2:0
EPGEP—Rudabánya	2:3
V. Izzó—BVSC	1:2
Kisterenyé—Kazincbarcika	0:3
Vác—Ozd	1:1
Nyíregyháza—Leninváros	0:1
S.-újhegy—Dunakeszi	2:1
Salg. KSE—Miskolci VSC	1:3

1. MVSC	14	10	2	2	27:11	22
2. Kazincbarc.	14	9	2	3	23:10	20
3. Ozd	14	6	6	2	13:5	18
4. BVSC	14	7	3	4	26:18	17
5. Gyöngyös	14	6	4	4	21:11	16
6. Dunakeszi	14	7	2	5	18:15	16
7. Izzó	14	6	3	5	21:11	15
8. Rudabánya	14	7	1	6	25:20	15
9. Vác	14	4	7	3	15:13	15
10. Salg. KSE	14	4	5	5	19:22	13
11. Nagybányó	14	4	4	6	15:23	12
12. Nyíregyháza	14	2	7	5	10:19	11
13. S.-újhegy	14	3	5	6	12:24	11
14. Leninváros	14	3	4	7	17:25	10
15. Kisterenyé	14	4	2	8	9:26	10
16. EPGEP	14	1	12	10	10:28	3

Keleti csoport

BVTSK—Volán SC	3:3
III. ker. TTVE—Szálitók	3:3
V. Láng—Debr. MTE	0:2
Szabó L. SE—Szegedi D.	1:2
Cegléd—Szegedi VSE	1:1
Kiskunhalas—Szoln. MÁV	1:2
KTE—Hajdúböszörmény	0:0
Bp. Építők—Debr. EAC	3:2

1. Szálitók	14	11	2	1	37:11	24
2. Volán SC	14	8	4	2	30:13	20
3. Bp. Építők	14	8	4	2	30:23	20
4. Szegedi D.	14	9	2	3	25:18	20
5. Szabó L. SE	14	7	2	5	16:12	16
6. DEAC	14	6	2	6	29:25	14
7. BVTSK	14	5	4	5	26:23	14
8. Hajdúbösz.	14	5	3	6	15:20	13
9. Cegléd	14	4	5	5	16:23	13
10. DMTE	14	5	2	7	24:21	12
11. KTE	14	4	4	6	13:20	12
12. Láng	14	4	3	7	19:22	11
13. SZVSE	14	1	9	4	10:15	11
14. III. ker.	14	3	4	7	23:24	10
15. Sz. MÁV	14	4	2	8	16:20	10
16. Kiskunhalas	14	2	—	12	12:41	4

Róma: Elmaradt az Olaszország—Island közlábda-világbajnoki selejtező, mert a két jügoszláv játékos közül egyik autóbaleset miatt nem érkezett meg az olasz fővárosba. Az izlandiak nem voltak hajlandók játszani egy bíró közreműködésével. Az elmaradt találkozóval kapcsolatban két eset lehetséges vagy újratalálást rendel el a nemzetközi szövetség, vagy 10:0 arányban veszteséggel nyilváníttja Izlandot.

Chile visszavágó nélkül a döntőben

Nem válik a FIFA dicsőségére...

Két évvel ezelőtt, 1971. november 14-én, éppen a magyar csapat szereplésével kezdődtek a világbajnokság selejtezői. Ezekre biztosan még évtizedek múlva is visszaemlékeznek majd a szurkolók, hiszen szinte karikatúrája a jelenlegi kiírásnak mindaz, ami például abban a csoportban történt, amelybe a magyar csapat is tartozik.

A sorsolás Ausztriát, Svédországot, Magyarországot, Máltát hozta össze. A továbbjutást végül is három csapat között csak a gólkülönbség dönti el, közelebről, hogy melyik együttes hogyan győzte le Máltát. A magyar válogatott kiesett a versenyről, s végül Málta nemzeti ajándékot adott Ausztriának, csak 2:1-re kapott ki Svédországtól. Ezek után Ausztria, mivel azonos a pontszáma és a gólkülönbsége, harmadik mérkőzést játszhat a továbbjutásért Svédországgal. (Ez még e hónapban meglesz, semleges pályán, Frankfurtban.)

Csak néhány szó az erőviszonyokról: az osztrákok esetleg ott lehetnek a 16-os döntőben, az angolok kiesnek. Emlékeztetőül a legutóbbi, egymás elleni eredményük: Anglia—Ausztria 7:0.

Erősen megkérdőjelezhető a selejtezők kontinensen belüli rendszere is, hiszen Afrika, Ázsia, vagy Océánia képviselőjénél sokkal erősebb dél-ameri-

kai és európai válogatottak nem juthatnak el a tizenhat közé. A megoldás tehát csak az lehet: vagy felemlélik a végző szakasz résztvevőinek a számát, vagy kontinensekre való tekintet nélkül, közös selejtezőket rendeznek.

De a világbajnokságot rendező FIFA hajlamos, hogy behunyja a szemét a tények előtt, mint azt a szovjet—chilei selejtező is bizonyítja. Érthetetlen módon ragaszkodott, hogy a szovjet válogatott Chilében játsszék, holott köztudomású, hogy más események miatt például nem juthattak selejtezőket Belfastban. Az északirek semleges pályán küzdöttek a portugálokkal, bolgárokkal. Ha ez akkor természetes volt, a FIFA a szovjet—chilei mérkőzés esetében miért nem vallott hasonló álláspontot?

Ezért a józan sportemberek elítélik a FIFA hivatalos döntését, amely úgy szól, hogy „a Chile—Szovjetunió visszavágó színnyelére vonatkozó tárgyalások nem vezettek eredményre, s mivel a Szovjetunió nem hajlandó Chile földjén pályára lépni, a VB szabályzatának 22. paragrafusa értelmében elvesztette jogát a világbajnokságon való szereplésre.”

Igy Chile jutott a 16-os mezőnybe. A döntés nem válik a FIFA dicsőségére, veszélybe juttatta az egész világbajnokságot!

ASZTALITENISZ

Két svéd, két magyar és egy angol győzelem

Rendhagyó módon, az eddigi nyolc magyar nemzetközi asztalitenisz-bajnoksággal szemben a kilencedik nem is annyira küzdelemmel, inkább színvonalas bemutatónál végződött a Sportsarnokban. A svéd világbajnokok jöttek, látta, győztek, amit csak lehetett, mindent megnyertek: az Európa Liga mérkőzést, a férfi csapatversenyt, azután pedig előbb házi döntőt vívtak egymással, majd a párosban újra odaálltak az első helyezettnek járó érméért. Mindezt nem érdemlően, mert Európa, de talán az egész világ két legjobb, legtapasztaltabb asztaliteniszezőjét láthatta a közönség.

A döntő a női egyessel kezdődött (angol győzelemmel), majd a férfi egyesben a két svéd versenyző a közönség kegyelme elnyeréséért előbb négy játszmában játszódott — ezt is magas szinten —, aztán az ötödikben a győzelemért nagy ütőváltásban Johansson volt a jobb.

Meglehetősen egyoldalú volt a női páros mérkőzése; a támadó stílus könnyen diadalmaszkodott a védekező játékmód felett. Az első komolyabb összecsapásnál a fiatal magyar férfi páros, ha nem is volt egyenrangú ellenfele a svéd kettősnék néhány nagyszerű labdamenettel mégiscsak hoz-

TUDOMÁNY • TECHNICA

Alvásról, pihenésről

Hányszor halljuk, hogy valaki arról panaszkodik: minden reggel fáradtan ébred. Éjszakánként órákon át álmatlanul hánykolódik és nem akarja elhinni, hogy szinte az egész éjjel nem alszik semmit.

Ezt a feltételezést ma már ellenőrizni lehet. Többféle műszerünk van, amelyek nemcsak az alvás tényét, hanem mélységi fokát is jelezni tudják és azt is regisztrálják, hogy a vizsgált személy mikor és mennyit almodik. A készülék mérési adatai azt bizonyítják, hogy az alvás ideje alatt mély és felületes szakaszok váltakoznak. A felületes szakaszokban az emberek különböző mértékben éberek, úgyhogy akadnak, akik úgy vélik, hogy nem is alszanak, a mély szakaszról nem tudnak, a felületes szakaszban pedig azt hiszik, hogy ébren vannak.

Egy prágai orvostanhallgató arról panaszkodott, hogy az ingaóra kongatását éjjel minden órában hallja, mert nem alszik. Állításának bizonyítására néhány éjszakán át minden órákat meg kellett nyomnia egy jelzőgombot, s ezzel az ébrenlétét bizonyíthatta volna. A vizsgálatok során a jelzési rekordja éjszakánként két gombnyomás volt...

A műszeres álmjelzés azt bizonyítja, hogy nyolcórás alvás alatt mindenki kétszer-háromszor 10–20 percig almodik. Azok is almodnak, akik erre nem emlékeznek. Közbevetőleg érdemes elgondolkozni azon, hogy sokan, amikor mély alvásból felriadnak, jól emlékeznek arra, amit almodtak, ami olyan érdekes, hogy „el sem lehet felejteni”. Tovább alszanak, és reggel már nem jut eszükbe a „felejtetetlen” álmokép.

Azt mindenki tudja, hogy az alvás a szervezet pihenésszükségletét elégíti ki. Az is ismeretes, hogy az emberi szervezet működését, energiafogyasztását az oxigénfelhasználással

lehet mérni. A működő szerv nagyobb oxigénmennyiséget igényel, mint a pihenésben levő. Azt is tudjuk, hogy a megterheléssel arányosan nő az oxigénfogyasztás. Ezt a renkívül világos egyenletet azonban az agyra vonatkozólag még nem tudjuk alkalmazni. Az agy ugyanis éjjel és nappal, alvás közben és ébren, azonos mennyiségű oxigént fogyaszt. Ha ez így van, akkor jogosan merül fel a kérdés: mikor pihen?

Egyértelműen bizonyítható választ eddig még nem sikerült kidolgozni. Az azonban tény, hogy az agy másként működik a pihenés és másként az ébrenlét alatt.

Az álm szükségességéről, funkciójáról még nagyobb a bizonytalanság, bár teóriákban itt sincs hiány. Egy manchesteri kutató, mint sokan mások, elektronikus számítógéphez hasonlítja az agyat és azt állítja, hogy az álm a felesleges emlékek törlését jelenti.

Aki azt hiszi, hogy éjszaka nem alszik — téved. Többet alszik, mint gondolná. Alvása alatt bizonyára almodik is. Ez azonban egyáltalán nem zárja ki azt, hogy nem teljes a pihenése és fáradtan ébred. Miért? Hogyan lehet ezen változtatni?

Az éjszakai pihenés hiánya károsan befolyásolja további tevékenységünket. Ez a rossz hangzó szó: „kialvatlanság” annyit jelent, hogy hiányzik az a frissesség, mellyel napi munkánkat jól: edvűen, eredményesen végezhettük. A baleseti statisztika is érzékenyen jelzi, hogy azt, aki nem pihen ki magát, hamarabb érheti baj.

Talán felesleges is részletezni a következményeket, eleget az, ha tudomásul vesszük, hogy az éjszaka a nyugalom ideje és akkor kellő ideig pihennünk kell. Az alvás idejéből ellopott órák megbosszúlják magukat. Az ilyenkor átvett anyag nem nagyon ragad meg az emlékezetünkben.

Naptártörténet

Miért nem egyenlő hosszúak a hónapok?

A kérdésre a TIT Uránia Csillagvizsgáló igazgatóhelyettese válaszol:

— Hogy miért egyenlőtlen hosszúak a hónapok napjai és miért ilyen sorrendben következnek egymás után, azt a naptár története világíthatja meg.

A mi naptárunk a Julius Caesar által megreformált római naptárból alakult ki. Ebben minden páratlan hónap 31, és — a február kivételével — minden páros hónap 30 napos volt. A február 29 napos volt, és csak a szökőévben volt 30 napja. Ez a naptár tehát sokkal egyenletesebb, harmonikusabb volt, mint a mai. A harmónia megbomlását Augustus császárnak „köszönhetjük”, aki hiúságában a Julius Caesarról elnevezett július hónap (31 napos) mintájára a magáról elnevezett augusztust is kiegészítette 31 naposra, ezzel viszont három 31 napos hónap

került volna egymás mellé. Ezért Augustus az év második felében megváltoztatta a páros és páratlan hónapok hosszának rendjét is. De így a 31 napos december került a másik 31 napos hónap — január — mellé.

A február hónap eltérő hossza onnan adódik, hogy a régi római naptár éve a márciussal kezdődött, és február volt az év utolsó hónapja, ahová a szökőnapokat beiktatták, s ez később is így maradt. Augustus azonban a saját hónapjához az amúgy is rövidebb februárt vette el az egy napot, így lett aránytalanul rövid. Ez, persze, a statisztikákban sok pontatlanság forrása, és sok más területen is zavaró, indokolt volna tehát egy naptárkiigazítás, ésszerűségi okokból. Reméljük, egykor ebben is megegyeznek majd a Föld államai, mert mindeddig igen sok közülük — elsősorban vallási okokból — nem hajlandó a módosított naptár elfogadására.

Korszerűsítik a Tower-hidat

A híres londoni Tower-híd két tornya közötti úttest két karból áll, amelyek szükség esetén felemelhetők, hogy a nagyobb hajók is át tudjanak haladni. Egy-egy kar több mint 1000 tonnát nyom. A karokat rendkívül erős és bonyolult gépezet mozgatja, amelyet mintegy 80 évvel ezelőtt — amikor a híd épült — szerkesztettek a mérnökök. A mai technikuskak égnék áll minden haza szála, ha hallja, miként történik a hídkarok emelése és süllyesztése.

Megfelelő hang- és fényjelzések után lezárják a forgalmat. Közben két kazánban — mindegyik szektornak külön gépezete van — gőzt állítanak elő, amely vízzivattyúkat hajt. A szivattyúk vizet préselnek egy-egy hengerbe, amelyben dugattyú mozog. A dugattyú mozgása kerekekből álló hajtóművet forgat, s a kerekek emelik a hídkarokat. Néhány perc múlva nyitva áll a híd a várakozó hajó számára.

Néhány tucatzezzel ezelőtt naponként évtizedes is ki kellett nyitni a hidat, ma naponként legfeljebb egyszer, mivel a dokkokat áthelyezték a folyó alsó folyására. Ennek ellenére éjjel-nappal állandóan több mint 80 embernek kell készenlétben állnia, hogy szükség esetén működtesse a XIX. századból származó technikai csodát.

Az illetékes körök elhatározták, hogy a hídgepezetet korszerűsítik.

Mennyi cukor van a répában?

Szovjet kutatók félautomatikus berendezést szerkesztettek a cukorrépa cukortartalmának gyors és pontos megállapítására. A több mint tíz kis génből és műszerből álló sor egyetlen technológiai láncot alkot. Egy gép megtisztítja a földtől a répákat, majd „lerázza” róluk a vizet. Utána mérlegre kerül a minta, ahol lemérik az elemzéshez. A következő gép a répafejeket villámgyorsan, kásaszerű masszává zúzza szét. A jól összekevert péphez ecetsavas álmot fecskendeznek, majd elkülönítik a cukorszirupot. A megsűrűt, áttetszővé vált szirupot műszerbe kerül, amelynek skálamutatója pillanatokon belül tudtul adja, hogy mennyi cukor halmozódott fel a répában. A gépsor munkáját vezérlő-pulttól irányítják.

Hazánkban 1980-ban minden ötödik tévékészülék színes lesz

A magyar televízió adásidőjének mintegy 15–20 százalékában színes műsort sugároz, habár a műsorújságban ennél kevesebb áll csak, s a bementők sem mindig közlik, hogy a következő műsor színes.

A Híradástechnikai Tudományos Egyesületben a szervező bizottság elnöke elmondta, hogy bár hazánkban a színes televízióadás még a fejlesztés szakaszában van, várható gyors elterjedése és tudományos számításokon alapuló becslések szerint 1980-ban az országban a tévé-vevőkészülékek 20 százaléka színes vételre alkalmas lesz.

Jelenleg szovjet import színes-tévé-vevőkészülékek kaphatók és kétféle magyar gyártmány, amelyek drágábbak ugyan, mint az ilyen készülékek (nemzetközi viszonylatban az árártány a legdrágább fekete-fehér és a színes vevők között 1:2 és fél), de a Videoton és az Orion egyaránt törekszik az árak csökkentésére.

A HTE színes-tévé-munkabizottsága ugyan eredetileg csak a hazai szakemberek tapasztalatcseréjét akarta megszervezni, de amikor személyes kapcsolatok révén elterjedt a tervezett rendezvény híre, egyre több külföldi szakember is jelentkezett. Az előadók között magyarok mellett Belgiumból, Bulgáriából, az NDK-ból, az NSZK-ból érkezett szakemberek is szeretelnék, a kiállítás pedig öt magyar cég mellett a holland Philips is bemutat készülékeket, műszereket.

JAPÁN ÉRDEKLŐDÉS

Energiatermelés — hévizekkel

Tíz évvel ezelőtt kezdtek meg az országban a tervszerű hévízfeltárást. Bebizonyosodott ugyanis, hogy a Pannon-medencében — a Dunántúlon — a talajfúrási adatok szerint 100 méterenként 5 fokkal növekszik a hőmérséklet; hasonló jelenség csak Kalifornia vagy Új-Zéland egyes vidékein fordul elő. (A Föld belső rétegeinek hőmérséklete egyébként 100 méterenként csupán 2,5 fokkal nő.)

A geotermikus adottságok következtében Somogy megye egyes tájain 2000 méter mélységben 100 Celsius-fok hőmérsékletet mértek. E sajátos energiabázist jól fel lehet használni helyi szükségletekre. Alig nyolc év alatt a hévízkutak száma duplájára emelkedett az országban. Ma már 415 kút óránként összesen 18 millió liter 35–95 fokos hasznosítható hőenergiát szolgáltat: mintegy félmillió négyzetméter alapterületű üvegházat, 900 ezer négyzetméternyi fűlást, állattenyésztő és szarvatelepeket fűtenek vele, továbbá több ezer lakást, kórházakat, más közintézményeket. Az így nyert hőenergia évente 41 ezer tonna fűtőolaj, illetve 60 millió forint tüzelési költség megtakarítását teszi lehetővé.

A hőforrásoknak energiaforrásként történő felhasználása egyébként már nemzetközi figyelmet keltett; sok külföldi szakember látogatott ebben az ügyben hazánkba. Legutóbb

Japánból tanulmányozták a magyar eljárásokat, amelyek különösen azért figyelemre méltóak, mert egyedül nálunk alkalmazzák széles körben, közvetlen energiaforrásként a hévizeket. Külföldön főként villamos áram termelésére fordítják; ez biztosítja ugyan az energia elszállításának lehetőségét, viszont lényegesen költségesebb eljárás.

Az atomenergia fokozott felhasználása az energiaprobléma megoldásának egyedüli útja, a hagyományos fűtőanyagokban mutatkozó hiányra tekintettel, jelentette ki Sigvard Eklund, a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség vezérigazgatója az ENSZ-ben. Közlése szerint a 70-es évek végére az egész világ villamosenergia-kapacitásának 14 százaléka nukleáris eredetű lesz.

100 éve alakult meg a Rába-szabályozó Társulat, Győrött. A társulat célja a Rába, a Kis-Rába, a Rábca és a Répce szabályozása volt, valamint a Fertő-tó és a Hanság lecsapolása. A társulat egyike volt azoknak a jogelődöknek, amelyek egyesüléséből megalakult az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság.

A nyírlugosi vízművet átadták rendeltetésének. Szabolcs-Szatmárban ezzel 40-re emelkedett a közművesített vízzel ellátott települések száma.

A pisztráng mint víztisztasági ellenőr

Párizstól északra a környék 400 000 otthonát ellátó vízművet telepítették az Oise-ra. A vízügyi szakemberek érdekes módszerrel ellenőrzik a vízműbe kerülő víz tisztaságát. Három akváriumot építettek a folyóba. Ezek mindegyikén átfolyik az Oise vize, mielőtt a vízműbe jutna. A három akváriumba egy-egy pisztrángot helyeztek. A pisztráng általában ár ellen úszik, ezt teszi az akváriumban is. Ha mégis „elunná”, gyenge áramútesekkel ösztökélik a további úszásra. A gyakorlat szerint a pisztrángban semmiféle kárt nem tesz, ha akár 8 napig is úszik egyfolytában.

Ha a pisztráng szennyezett vizet érez, megfordul, és az árral úszik tovább. Az állatokra apró elektrodákat szereltek, amelyek jelzőberendezéseket küldenek a víz tisztaságát megfigyelőnek. Amíg csak egyetlen pisztráng fordul meg, a víz valószínűleg tiszta. De ha mindhárom egy időben az áram irányában úszik, az ellenőrök bizonyosak lehetnek benne, hogy a víz szennyezett, és értesítik a vízművet. Eddig öt hónapja működik sikeresen a pisztránggal való víz-ellenőrzés, a fürge halak igen megkönnyítik a szakemberek munkáját.

Holt tengerré válik a Földközi-tenger?

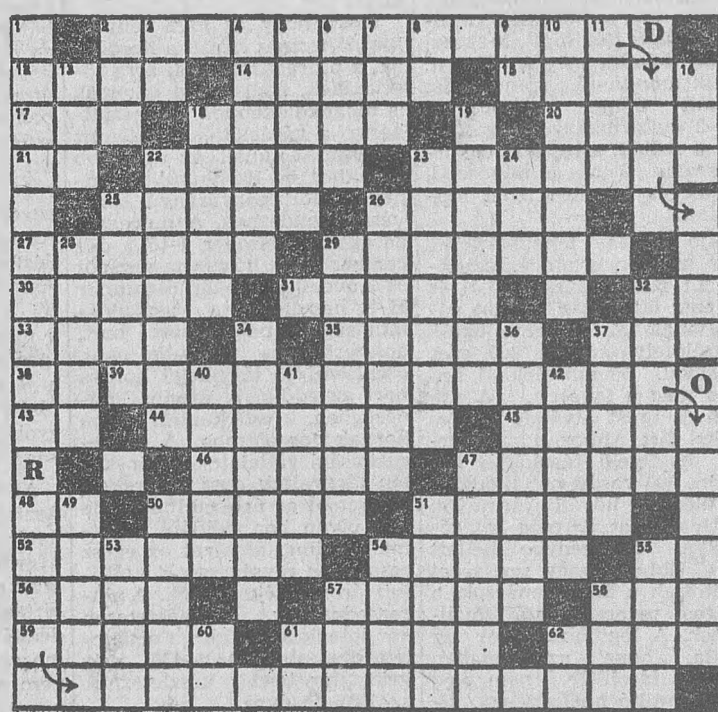
„A természet csodája” — ahogyan a franciák déli tengerpartjukat, a valóban gyönyörű Cote d'Azur hívják — nyáron gyakran élt át szennyriadót. Cannes, Saint Raphael, Fréjus, Saint Maxime és Saint Tropez világhírű strandjait többször napokra le kellett zárni, mert a tengerpart vizében vegyileg veszélyes szennyeződések mértek a spanyol Costa Braván, Korzika partjain, a Cote d'Azur és az olasz Riviera egyes sávjain. Rohamosan nő a szennyezett Libanon, Izrael, Görögország, Szicília és Törökország parti vizein. Szakértők szerint, ha rövidesen nem hoznak radikális és nagyon szigorúan

ellenőrzött intézkedéseket, akkor a Földközi-tenger már belátható idő alatt holt tengerre válik. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a Földközi-tenger majdnem teljesen zárt, csak nagyon csekély felületen érintkezik az óceánnal, s a vize igen lassan cserélődik.

Francia képviselők tekintélyes csoportja parlamenti interpellációra készül ez ügyben. Két év óta van ugyan környezetvédelmi minisztérium, de gyakorlatilag semmit sem tett a katasztrófa elhárítására. A képviselők parlamenti vizsgálóbizottság haladéktalan kiállítását és nagyon szigorú, azonnali intézkedéseket sürgetnek.

A ma — hajdan

Vízszintes: 2. Egy társaságban hanzgott el (folyt.). 3. A vízsz. 39. és függ. 1. sz. alatt. 12. Számos közismert műnünk nevében szerepel (röv.). 14. Odasült a Nap. 15. A „Ha elmentél, ne jöjj vissza...” és sok más népszerű dal szerzője. 17. Védmű. 18. Összemollik a fal. 20. Színült. 21. Az ábcében szomszédok. 22. Dohányos. 23. Szlovákiai város. 25. Az alsóiban taloncserélésre jogosító lap. 26. Lombos, árnyékos útvonal. 27. Fertőtlenített. 28. Motorüzemanyag. 30. Házmunka. 31. Nem minden kutya... 32. Zenei hangok. 33. Nagy tó a Szovjetunióban. 35. Bűnhődik. 37. Napóleon hadvezére volt. 38. J. A. 43. Sidney közepel. 44. Raktározás. 45. Pedagógus. 46. Cseh államférfi (1884–1948). 47. Ilyen a manóknak alakja. 48. Néhány jó fajtától elműlik. 50. Leopold, egyszerűen. 51. Mátrai csúcs. 52. Karcsú, kecses mozgású állat. 54. Elcsúszott. 55. L. K. 56. Ilyen a jó szárcsák főzete. 57. Tiszaparti község a nyíregyházi járásban. 58. Vethető állókép. 59. Magyar festőművész (1833–1896). 60. Híres képe: A Mennyegzői dráma. 61. Csúz. 62. Hídfőközség Pest megyében. Függőleges: 2. Vállalati takarékpénztár. 3. Hajszol. 4. Elemkedett korra való. 5. Régi közjogi méltóság. 6. Lotó-

zók álma. 7. Kemencében készül. 8. Mutató névmás. 9. Libahang. 10. Az amerikai Nagy-tavak egyike. 11. Jól jár. 13. Csillagkép. 16. A Duna egyik jobb oldali mellékveze. 18. Petyus. 19. Szappant helyettesít. 22. Kritika. 23. Női ruha van ilyen. 24. Gramm-molekulasúly. 25. Hídrögök. 26. Pincében, fé-

szerben található. 28. ...Aveszta (az ókori perzsák szent könyve). 54. Kecskelábú, erdei istenség. 55. Huszkapertett hősnője, akinek a neve kétszer ötvenegy. 57. Bajnokcsapatok vetélkedője. 58. Szovjet folyó. 60. O. K. 61. Helyrag. 62. Kettős betű.

Ruhaanyag. 63. ...Aveszta (az ókori perzsák szent könyve). 54. Kecskelábú, erdei istenség. 55. Huszkapertett hősnője, akinek a neve kétszer ötvenegy. 57. Bajnokcsapatok vetélkedője. 58. Szovjet folyó. 60. O. K. 61. Helyrag. 62. Kettős betű.

Beküldési határidő: 1973. dec. 8.

Befejezés előtt az őszi munka

**Még egymillió hektár vár mélyszántásra
Negyven ezer vagonnal több kukoricát
vásároltak fel eddig, mint tavaly ilyenkor**

A MÉM-ben ülést tartott az országos mezőgazdasági operatív bizottság. A bizottság tagjai, a mezőgazdaság ellátásában, a felvásárlásban érdekelt trösztök vezetői az időszerű tennivalókról tárgyaltak.

Az időjárás november első felében sem akadályozta a betakarítást s a talajmunkákat. Jelenetesebb mennyiségű csapadék — 7—25 milliméter — csak a Dunántúlon esett. Az őszi termények betakarítása a kukorica és egy kevés kukorépa kivételével befejeződött. A zöldségfélék közül káposzta található még a földeken. A szürettel csupán Tokaj-Hegyalján — ahol a különleges minőség miatt mindig későn szedik le a szőlőt — nem végeztek még. A mezőgazdasági üzemek befejezték a vetés-előkészítő talajmunkákat is.

A kukorica termőterülete az idén mintegy 80 ezer hektárral nagyobb, mint tavaly. E nagyobb területnek 90—92 százalékról törték le a csöveket. A még hátralevő százezer hektár körüli terület zöme a nagyüzemekben található. A munka főleg a gépekre vár. A tapasztalatok szerint azok a gazdaságok, amelyek végeztek a kukorica betakarításával — heylesen —, segítenek társaikkal. Kukorépából mindössze 5000 hektár van még talajban, s nagyjából ugyanekkora terület kiszedett termése vár szállításra. Az őszi vetés — a búza kivételével — szintén befejeződött. E fontos kenyérgabonánövény népgazdasági előirányzatát — 1 270 000 hektár — már teljesítették a gazdaságok. Az üzemi előirányzatból, amely 1 326 000 hektár, van még pár ezer hektár vetnivaló. A búza népgazdasági előirányzatának túlteljesítése indokolt, mert a kevésbé értékes roszból és tritáléból a népgazdasági előirányzatnál 9 ezer hektárral kevesebbet vetettek. A Dunántúlon — az esőzések

nyomán — egyenletes a kelés, megfelelő a növényzet fejlettsége. Az Alföldön viszont a száraz talajokon eléggé egyenetlenül, foltosan keltek az őszi kalászosok.

Az elkövetkezendő hetekben a legtöbb tennivalót az őszi mélyszántás adja. Ez a munka jelenleg 55—57 százaléknál, a tavalyinál előbbre tart. De kerekén egymillió hektár terület még az ekét várja. A számítások szerint — ha az időjárás engedi — december közepe táján végezhetnek e munkával a gazdaságok. Különösen a Dunántúlon kell a mélyszántás ütemét gyorsítani. Itt vannak megyék — Veszprém, Zala, Vas —, amelyek 30—35 százaléknál tartanak csupán, míg például Szolnok megyében 70 százalékát elvégezték a mélyszántásnak.

Szőlőből az idén jó a termés. A felvásárlás üteme — különösen az Alföldön — a szüret második felében jó néhány napra lelassult, mert a tárolótermek megteltek, s a mustot messze kellett szállítani, az ideiglenes tárolókba. Napraforgóból eddig 9500 vagont vásároltak fel, a minőség jó, s előreláthatóan túlteljesül a felvásárlás előirányzata. A rizs — amelyből 4750 vagon került raktárba — szintén jó minőségű. Kukoricából eddig 109 ezer vagont vásároltak fel — 40 ezer vagonnal többet, mint tavaly a hasonló időszakban.

Műtrágyából a kereskedelem október végéig már többet hozott forgalomba, mint az egész évi előirányzat volt, ennek ellenére nem tudtak minden igényt kielégíteni. Az ÁFOR nagyon nagy erőfeszítéseket tett a mezőgazdaság megfelelő üzemanyag-ellátásáért, mégis a hideg idő beálltával — amikor a lakossági vásárlás is megnőtt — néhány megyében, köztük Vasban, Zalában, akadózott a mezőgazdasági üzemek kiszolgálása.

Befejeződött a szüret — jó a termés

Befejeződött a szüret. Az eredményekről, a gondokról, s a további tervekről a Borgazdasági Vállalatok Trösztjének vezérigazgatója sajtótájékoztatót számolt be. Elmondotta, hogy az idei szőlőtermés minden eddigig felülmúlt, 20 százalékkal haladta meg a tavalyit. Jónak mondható a minőség is: a múlt évihez viszonyítva 1,5—2 cukorfokkal magasabb volt a szőlők, a mustok cukortartalma. Tehát jó minőségű, egészséges borokra lehet számítani.

A jó termés lehetővé tette, hogy az idén a pincegazdaságok 2,1 millió mázsa szőlőt és 350 ezer hektoliter mustot vásároljanak fel a terhelőktől. A szőlőfelvásárlás 800 ezer mázsával, 60 százalékkal haladta meg a tavalyit. A sok szőlő és must átvétele zölkennőkkel járt. Ahhoz, hogy a termés megfelelő tárolókba kerüljön, 360 vasúti tartálykocsit és különféle közúti járművet, tartályautókat, de még öntözőkocsikat is igénybe kellett venni. Ebben nagy segítséget nyújtottak a helyi tanácsok, a fővárosi tanács, a szállítótársaságok. A legtöbb gondot az okozta, hogy az országban meglevő tárolótér nem elég egy hatmillió hektoliteres, illetve azt meghaladó termés elhelyezéséhez. Ezért szükség tárolóhelyekről kellett gondoskodni, de ezekből a tárolótartályokból mielőbb megfelelő helyre kell áttejteni a borokat. Ráadásul ez tetemes többletköltséggel jár.

Különösen nagy volt a szőlő és a must átvételkor a torlóadás az alföldi bortermő vidékeken. Mindenesetre az a

tény, hogy a pincegazdaságok, ha zölkennőkkel is, de minden felajánlott szőlőt és bort átvettek, és kifizették a korábban szerződésben vállalt védőárakat.

Most, hogy az idén tényleg kitünő termés került a hordókba, a pincegazdaságok arra törekednek, hogy ezt a lakosság is megfelelőképpen tapasztalhatta, a vásárlók mindenütt hozzájuthassanak az olcsóbb borokhoz is. Ezenkívül az ünnepek előtt nagyarányú borvásárt rendeznek. A pincegazdaságok november 1-től december 31-ig húsfajtá pezszt és november 15-től december 31-ig harmincfajta asztali és minőségi, palackozott bort, desszert- és vermutborokat, ezenkívül 15 tájlejelű hordós bort az eddigivel azonos minőségben, csökkentett áron hoznak forgalomba. A pincegazdasági vállalatok külön-külön tárgyalták meg a kereskedelemmel az árleszállítást, de van olyan bor, például a szemelt rizling, amelyet az egész országban egységesen leszállított áron értékesítenek. A pincegazdaságok természetesen gondolkodnak a jövőre is: a többlettermelésből 400—450 ezer hektoliter bort készleteznek az 1975-ös évre.

Távközlési műholdat bocsátottak Föld körüli pályára a Szovjetunióban. A Molnya-1 típusú mesterséges hold feladata a rádióadás-vétel útján lebonyolító távolsági táviró és telefonrendszer üzemének biztosítása, valamint a Szovjetunió központi tévéadásának közvetítése szibériai és távolkeleti helyekre.

Végre színház!

Kibújt a földből az új győri palota

Az utóbbi ötven esztendőben talán egyszer sem volt választás Győrött anélkül, hogy ne lett volna képviselői program és ígéret az új győri színház felépítésére. És most, annyi tervezés, annyi halasztás után nemcsak hallani lehet a színházról, hanem — a győriek alig akarnak hinni a szemüknek — az új épület már ki is bújta a földből. Ezekben a napokban értek el a majdani színpad magasságáig.

A színházépület alapterülete megközelíti a 4800 négyzetmétert. Hétszáz személyes nézőtér készül, a színpad magassága 40 méter, szélessége 20 méter, legnagyobb mélysége 18 méter lesz. A közönség számára tágas folyosók, büfé, ruhafakarak és korszerű előcsarnokok épül; a modern létesítményhez nagy próbaszínpadok, öltözők, műhelyek, raktárak, irodák, társalgók is tartoznak.

Betonozók, vasszerelők és főként ácsok dolgoznak most az építkezésen. A munka nehéz és körülményes, hiszen minden elemet egyenként, eredeti darabként kell elkészíteni. De a vállalatnak csakúgy, mint az egész városnak, szívügye a színház felépítése.

— Nem szívesen beszélünk határidőről — mondja az építésvezető —, mert pénzügyi lehetőségeink majd csak akkor tisztázódnak, amikor véglegessé válnak a következő ötéves terv számjai. És bár tudjuk, hogy olcsóbb az építkezés, ha gyorsabb, ezért azt is figyelembe kell venni, hogy színházat nem ötven évre szoktak építeni. És talán azt is érdemes megemlíteni, hogy hazai tapasztalatokról, gyakorlatról aligha beszélhetünk, hiszen Magyarországon már több évtizede nem épült teljesen új színház.

Elkészült az 5. számú főútvonal új korszerűsített szakasza

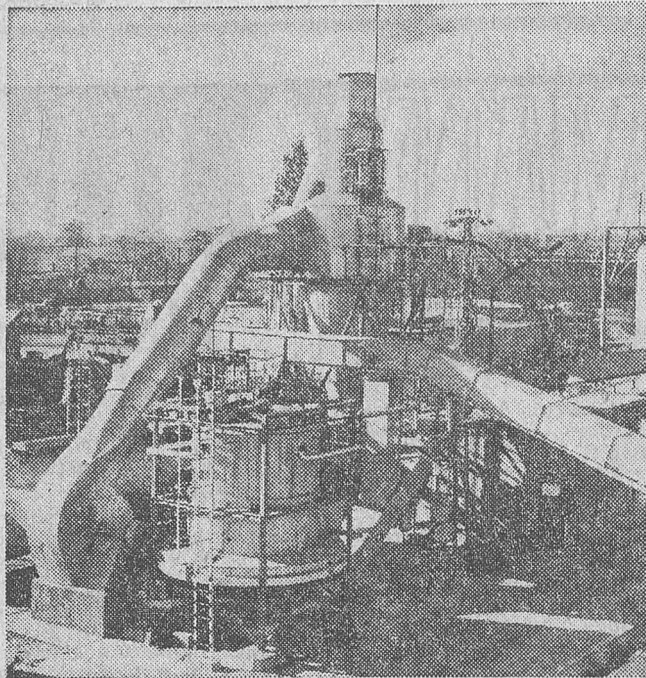
Befejezték az 5. számú főútvonal Kecskemét—Alsónémedi közötti 55 kilométer hosszúságú szakaszának korszerűsítését. A nagy forgalmú út felújítását az Aszfaltútépítő Vállalat végezte 76 millió forintot költséggel.

A vállalat szakemberei a nyolc hónapon át tartó építkezés ideje alatt, mintegy 100 ezer tonna aszfalttal vonták be a régi, elhasznált útburkolatot, miközben a munkát egy szervezett meg, hogy ez idő alatt a forgalmat nem kellett más útra terelni. Az útszakaszon Örkény térségében mintegy 5 kilométer hosszúságban először próbálták ki azt az új gépet, amelyik imoregnált zúzávalkal vonja be egyenletesen az út felületét. Az új technológiát a Közlekedéstudományi Intézet és az Aszfaltútépítő Vállalat kutatói kísérletezték ki. Az ezzel a megoldással készült útnak igen nagy előnye, hogy kisebb a járművek megcsúszási lehetősége, a fékhatás pedig nagyobb, mint a hagyományosan készült burkolaton.

Az útépítést egyébként az Aszfaltútépítő Vállalat egyéves határidőre vállalta, ehelyett négy hónappal hamarabb készült el vele. A költségek megtartását rögzített áras szerződéssel biztosították: sem a megrendelő, sem a vállalkozó nem módosíthatott a megállapított összegben.

A MISKOLC ivóvízellátását biztosító karsztforrások vízhozama a hosszú szárazság miatt mélyen az átlagos alá csökkent. A lakosság vízigényeinek kielégítésére első fokú korlátozást léptettek életbe a városban: Miskolc 70 ipari üzemének csak annyi vizet adnak, amennyit a korábban megállapított kontingens meghatároz.

FORGÁCSLAPGYÁR

Megkezdődött az üzemszerű termelés a Szombathelyi Fűrészek II. számú forgácsológépgyártó üzemében. A befejeződött rekonstrukció eredményeként az üzem évi termelése 25 ezer köbméterrel 36 ezerre növekszik. Képünkön az automatikus forgácsoló berendezés.

Házgyár, Zsiguli, színes televízió, közszükségleti cikkek

Egymilliárd rubel értékű szovjet áru Magyarországnak

A Szovjetunióból származó import az idén megközelíti az egymilliárd rubelt. Ennek mintegy kétharmada energia-bázisunk, kohászatunk és több más, fontos ágazat számára biztosítja az alapanyagot és félkész árut; ugyanakkor több százmillió rubel értékű gépi- és egyéb kész-áru is érkezik, amely szinte valamennyi népgazdasági ágazatban korszerűsíti a termelést, bővíti a közszükségleti cikkek választékát.

A lakosság közvetlen ellátására például az idén 68 millió rubel értékű áru érkezik, s ezzel a részünkre közszükségleti cikkekkel szállító országok között a Szovjetunió került az első helyre. Eddig az NDK szállította a legtöbb fogyasztási cikket, s bár e szállítmányok is tovább fokozódtak, a Szovjetunióból származó import ennél jóval nagyobb mértékben, egy év alatt 15 százalékkal nőtt. Erőteljesen érezteti hatását a Zsiguli-kooperáció, amelynek segítségével 1971-ben 19 500, tavaly 30 800, az idén pedig már 38 000 szovjet személyautót vásároltak. Kevésbé ismert, hogy óriási mértékben növekszik a szovjet kerékpárok népszerűsége, különösen amióta azoknak az árát az idén leszállították. Összesen 80 000 szovjet kerékpár érkezik az idén, s mivel az igény ennél is nagyobb, a jövő évi kontingensben már 100 000 kerékpárnak az importálásáról intézkednek.

Az építőanyag-ellátás javításába is erőteljesen besegít a Szovjetunió: az idén 450 000, jövőre pedig előreláthatóan félmillió tonna cementet szállít, amit a kiskereskedelem hoz forgalomba. Az új lakások felszereléséhez korszerű háztartási gépekből is szinte ugrásszerűen növekszik az import; az idén 25 000, jövőre 80 000 szovjet porszívó kerül Magyarországon forgalomba, s a különféle háztartási villamos készülékekből jövőre megduplázódik az idei 400 000 rubeles import.

A szovjet gyártmányú színes televízió hazánkban a legújabb cikkek közé tartozik; az idén 1000 példány érkezik, s jövőre 7000; 1975-ben pedig már 12 000 szovjet színes tévét szeretne forgalomba hozni belkereskedelmünk. Jövőre forgalomba hoznak 25 000 szovjet villanyborotvát, 130 000 karórát, igen sok fényképezőgépet és sok egyéb kelendő terméket. A normál külkereskedelmi forgalom kívül a belkereskedelmi választékcseré is bővül, amely az idén mindkét oldalról elérte a hárommillió rubelt.

A lakásprogram megvalósítását segítik a három épülő házgyárunkhoz idén vásárolt szovjet berendezések. Az ország immár tízezer házgyári hálózatának kialakításához mindvégig a Szovjetunió szállította a legfontosabb korszerű berendezéseket. Jelenleg az országban működő hat szovjet házgyár termékeiből évente 19 ezer új otthon épül.

Az építőipar felkészült a télre

Az építőiparban befejeződtek a téli előkészületek. A vállalatok most nagyobb gondot fordítottak a téli munkahelyek kialakítására, mert számítanak rá, hogy az előző két nyelhet után ezúttal erősebb hidegek nehezítik majd a munkát.

Budapesten a 43-as Építőipari Vállalat a jövő évi átadásra előirányzott mintegy 10 ezer lakásnak a felét készíti elő téli munkára. A tél előtt tető alá kerülő épületekben távfűtéssel gondoskodnak a szakipari, illetve szerelőipari munkákhoz szükséges melegről. Az 1974. évi átadásra tervezett lakásoknak több mint a felét készíti elő téli munkára a Komárom, a Heves, a Nógrád, a Bács megyei és még jó néhány EVM építőipari vállalat.

A házgyáras vállalatok télen is folytatják a paneolos házak összeszerelését, ezért gondoskodnak különféle melegítő berendezésekről.

Részletes és megfontolt intézkedéseket tettek az egyedi nagyberuházások építői. A hejőcsabai Cement- és Mészmu-

vekben, a Péti Nitrogénművek új műtrágyagyárában a fontosságú sorrend szerint hozzák tető alá az üzemcsarnokokat, s fűtik azokat az épületeket, amelyekben a gyárberendezések technológiai szerelői dolgoznak. Emellett valamennyi vállalat igyekszik kihasználni — ha nincs nagy hideg — a szabadban végzett munka lehetőségeit. Készenlétbe helyezték azokat a vegyszereket, gőzölőberendezéseket is, amelyek segítségével szükség esetén minusz 10 foknál keményebb fagyban sem kell félbeszakítani a munkát.

Az Építőügyi és Városfejlesztési Minisztérium megállapította, hogy a vállalatok a korábbinál körültekintőbben szervezetterben teremtették meg a folyamatos téli munka feltételeit. Több alkalommal a minisztérium is segítséget nyújtott a téli sítéshez szükséges anyagok beszerzéséhez. A többi között sok gondot okozott az ablakok beüvezése az anyagihiány miatt. Az EVM felkérésére a Szovjetunió nyújt segítséget.

HÍREK

**Kodály-intézet
Kecskeméten**

Kodály Zoltán szülővárosában, Kecskeméten — a Bács-Kiskun megyei tanács támogatásával — létrehozzák a Kodály-intézetet. A város történelmi központjának patinás műemlékegyüttesében, az egykori ferences kolostor épületében alakítják ki a zeneudományi intézményt; tervelt a Bács-Kiskun megyei Tervező Vállalat készítette.

Az intézet nagy lehetőséget nyújt majd a hazai és a külföldi ének-zenei szakemberek képzésére; mellette van ugyanis a világhírű Kodály Zoltán ének-zenei általános iskola és gimnázium, amelyet annak idején a mester szorgalmazására létesített szülővárosa; a tervezet zenei óvoda szintén közelében lesz. A kecskeméti Kodály-intézet kialakítását megkezdtek. Megnyitását a jövő évben sorra kerülő nemzetközi Kodály-szeminarium idejére tervezik.

Az „IFJÚSÁG SZEGEDERT” kitüntetés — amelyet a szegedi városi tanács alapított — első ízben a KISZ városi küldöttterkezetletén adták át három fiatalnak: Csapó Gézának, a SZEOL kajak-kenu szaksztyája tagjának, aki az idei finnországi világbajnokságon háromszor állt a dobogó legmagasabb fokára; Ledniczki Istvának, a Radnóti Miklós Gimnázium IV. osztályos tanulójának, aki az idei országos tanulmányi versenyen biológiából első lett, s Tandí Lajos újságírónak, a Délmagyarország munkatársának, írásaiért.

A szovjet—amerikai onkológia: albizottság első ülészaka befejezte munkáját Washingtonban. A háromnapos tanácskozás keretében megvonták az eddigi közös tudományos munka mérlegét, s kijelölték a rákövetkező fontosabb lépéseit.

„FESZULTSEGOR” készült a Villamosipari Kutató Intézetben, a villamosenergia-szolgáltatás feszültségigazozásának felderítésére. A berendezés egy héten át figyeli majd a megadott körzetben a feszültség változásait, s jelzi, hol célszerű a kicserélni a vezetéket az ingadozás megszűntetésére. A berendezés sorozatgyártását jövőre kezdik meg.

Lehet már kagylót enni: az olasz egészségügyminisztérium feloldotta a friss étikagyló árusításának tilalmát. A kagylók forgalmazását augusztusban, az olaszországi kolerajárvány kitorése után tiltották meg.

HAZÁNK első Nemzeti Parkja, a Hortobágy mellett jelenleg 12 kisebb természetvédelmi terület van Hajdú-Biharban. Jelenleg csaknem 80 olyan javaslat vár elbírálásra, amely további területeket védetté nyilvánítását ajánlja. A megyei tanács vb. ezzel kapcsolatos munkája támogatására Debrecenben megalakult a Hajdú-Bihar megyei Természetvédelmi Bizottság.

Vásárt rendez az OFOTERT a karácsonyi ajándékok zavar-talan beszerzésének megkönnyítésére november 17-től 30-ig. A vásár alatt egy sor cikket leszállított áron hoznak forgalomba. Az ezer forintnál drágább cikkek OTP-hitellevélre is megvásárolhatók. Az előzetes karácsonyi ajándékvásárban részt vesznek a Centrum áruházak, a megyei ipar-cikkkereskedelmi vállalatok és a kijelölt ÁFESZ-boltok is.

Új KOLLÉGIUMOKAT építenek Borsodban az általános iskolák körzetesítésére érdekében, s a munkás-paraszt származású gyerekek továbbtanulásának elősegítésére.

HÍRADÓ

SA TOSZEMLE
szerkesztő:
a szerkesztő bizottság
Budapest
V. Stenai utca 8.
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
Szikra Lanyomda